

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Ústav ošetřovatelství

Nikola Göllová

Prestiž sester v České republice z pohledu studentů maturitních ročníků

*The prestige of nurses in the Czech Republic from the
perspective of students of the graduation classes*

Bakalářská práce

Praha, červen 2016

Autor práce: Nikola Gölllová

Studijní program: Všeobecná sestra

Bakalářský studijní obor: Všeobecná sestra

Vedoucí práce: **Mgr. Renata Vytejčková**

Konzultant práce: **PhDr. Hana Janečková, Ph.D.**

Pracoviště vedoucího práce: **Ústav ošetřovatelství 3. LF UK**

Předpokládaný termín obhajoby: 27. 6. 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracovala samostatně a že jsem použila výhradně uvedené citované prameny, literaturu a další odborné zdroje. Současně dávám svolení k tomu, aby má bakalářská práce byla používána ke studijním účelům.

Prohlašuji, že odevzdaná tištěná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do Studijního informačního systému (SIS) 3. LF UK jsou totožné.

V Praze dne 13. května 2016

Nikola Gölllová

Poděkování

Touto cestou bych velice ráda poděkovala paní Mgr. Renatě Vytejškové za pomoc, rady a trpělivost. Mé díky patří i paní PhDr. Haně Janečkové, Ph.D. za ochotu ke spolupráci při výzkumu. Děkuji také své rodině a partnerovi za podporu.

Obsah

Obsah.....	1
Úvod.....	3
1. Historický vývoj společenského postavení sester.....	4
1.1. Vznik a vývoj ošetrovatelství.....	4
1.2. Vznik a vývoj českého ošetrovatelství.....	5
2. Prestiž.....	7
2.1. Prestiž sesterské profese.....	7
2.2. Ovlivňuje pohlaví prestiž?.....	8
3. Muž v profesi sestry.....	8
3.1. Proč je mužů – všeobecných sester málo?.....	8
3.2. Problém oslovení muže – všeobecné sestry.....	9
4. Motivace.....	9
5. Charakteristické rysy ošetrovatelského povolání.....	11
5.1. Osobnostní profil sestry.....	12
5.2. Náplň práce sestry.....	13
5.3. Role sestry.....	14
6. Image sestry.....	14
6.1. Mediální obraz sester.....	14
6.2. Faktory ovlivňující image sestry.....	15
6.3. Jak změnit image sester.....	16
Empirická část.....	18
7. Metodika výzkumné práce.....	18
7.1. Hlavní cíl výzkumu.....	18
7.2. Výzkumné otázky.....	18
7.3. Metody výzkumu.....	18
7.4. Popis souboru.....	19
7.5. Sběr dat.....	19
7.6. Zpracování dat.....	19
8. Vyhodnocení dat dotazníkového šetření.....	20

8.1.	Vnímají respondenti profesi Všeobecné sestry jako prestižní?.....	20
8.2.	Jaké znalosti mají respondenti o oboru Všeobecná sestra?	24
8.3.	Má genderové rozdělení vliv na hodnocení povolání Všeobecné sestry?	29
8.4.	Zkresluje mediální obraz Všeobecné sestry to, jak respondenti toto povolání hodnotí?	33
8.5.	Jaká je hlavní motivace pro výběr povolání Všeobecné sestry?	36
9.	Interpretace dat dotazníkového šetření.....	40
10.	Diskuze	42
Závěr.....		44
Seznam použité literatury		45
Seznam grafů.....		49
Seznam tabulek		50
Seznam příloh		51

Úvod

Téma své bakalářské práce „Prestiž sester v České republice z pohledu studentů maturitních ročníků“ jsem si vybrala z důvodu aktuálního problému, kterému čelí jak české zdravotnictví, tak i české školství.

Od roku 2004, kdy vznikla novela zákona č. 96/2004 Sb., nastaly změny ve vzdělávání všeobecných sester. S touto změnou nastaly i problémy. Myšlenka ošetřovatelského týmu, ve kterém je sestra jeho řídicí jednotkou a spolupracuje se zdravotním asistentem, ošetřovatelkou a sanitářkou, se stala v našich podmínkách zcela nerealizovatelnou.

Na trhu práce vznikla trhlina, protože ze zdravotních škol vycházeli zdravotničtí asistenti, kteří nejsou kvalifikovaní k práci všeobecné sestry, a proto se jich spousta rozhodla pokračovat ve vysokoškolském studiu. Tím pádem se neuspokojila poptávka po nových absolventech a vznikl nedostatek všeobecných sester. Tento fakt se již delší dobu snaží Ministerstvo zdravotnictví ČR řešit. Každou chvíli čteme, jaká novela by této situaci mohla pomoci. Reálné řešení se však stále nenašlo.

České zdravotnictví stojí na prahu důležitého rozhodnutí. V nemocnicích chybí sestry a ty, které z oboru neodešly, na sobě nesou obrovskou psychickou a fyzickou zátěž, protože na stejný počet pacientů je mnohem menší počet personálu.

Proč zájem o tuto profesi upadá? Ve své bakalářské práci se budu zabývat prestiží této profese. Budu zkoumat, jak tito mladí lidé vnímají tuto profesi. Zda je pro ně tato profese prestižní a atraktivní, protože právě v budoucích absolventech oboru Všeobecná sestra leží naše budoucnost.

1. Historický vývoj společenského postavení sester

1.1. Vznik a vývoj ošetřovatelství

Ošetřovatelství se vyvíjelo po staletí. Jeho vývoj výrazně ovlivnily kulturní tradice, politické, náboženské a ekonomické faktory, války, rozvoj medicíny, vědecké objevy, sociální a hospodářská situace i významní jedinci. Z historického hlediska ho můžeme rozdělit na tři vývojová období:

1. *Neprofesionální ošetřovatelství* – představuje tradiční systém ošetřování, ve kterém člověk ošetřuje sám (pečuje sám o sebe a o svou rodinu nebo pečuje v komunitě).
2. *Charitativní ošetřovatelství* – vzniklo s nástupem křesťanství, zaměřovalo se nejen na fyzickou, ale i na psychickou péči, kterou poskytovali převážně členové řádu. Vycházelo z náboženského přesvědčení a humánních tradic.
3. *Profesionální ošetřovatelství* – rozvíjelo se systematickým vzděláváním v ošetřovatelství, rozvojem medicíny a lékařské techniky. (Kotrnová, 2006)

Lidé v nejstarších dobách byli přesvědčeni o nadpřirozených silách. Léčitelé byli šamani, kteří používali talismany, čaje, odvary a zaříkávadla. Postupně se od primitivních léčitelů přenesla péče o nemocné do náboženských řádů.

Charitativní a řádové ošetřovatelství otevírá dlouhou etapu vývoje v péči o nemocné. Křesťanská víra vedla lidi k tomu, aby se starali o nemocné. Tito lidé se sdružovali do skupin, začaly vznikat řády a zároveň byly položeny základy klášterní medicíny. Kláštery a špitály převážně budovali příslušníci panovnických rodů a šlechty a byla v nich poskytována základní péče – strava, přístřeší a přiměřená léčba.

K rozvoji ošetřovatelství přispěly i války. Ve starověku se o zraněné vojáky starali otroci. Křížácké a náboženské války vedly k vytvoření dobře organizovaných vojenských ošetřovatelských řádů, které se promítly do způsobů ošetřování v pozdější době. Mnoho tradic má původ ve vojenském

ošetřování – přísná morálka, vizita s lékařem, členění pokojů pro lehce či těžce zraněné. Vojenská medicína se však rozvíjela pomalu. Zlom nastal během Krymské války, kdy Nikolaj Ivanovič Pirogov vyškolil a přivedl na ruskou frontu třicet vyškolených ošetřovatelek. Důraz kladl na dodržování hygienických zásad. Další vliv na péči měl Jean Henri Dunant, který po hrozných zkušenostech z bojiště u Solferina založil Mezinárodní výbor Červeného kříže. (Bužgová a Plevová, 2011)

1.2. *Vznik a vývoj českého ošetřovatelství*

Počátky ošetřovatelství v českých zemích můžeme sledovat již od 10. století. V té době vznikaly první hospice, ve kterých civilní sestry pomáhaly lidem uspokojovat základní potřeby. Podobnou roli sehrály náboženské řády a kongregace. Stejně jako ve světě i u nás vznikaly špitály. Ošetřovatelství bylo bráno jako laická služba trpícímu a prováděli ho lidé bez jakéhokoli odborného vzdělání.

Velký vliv na české ošetřovatelství měla Anežka Přemyslovna, která v Praze založila několik klášterů, a také rytířský řád Křižovníků s červenou hvězdou. Ten vycházel v péči o nemocné z pravidel, které pro něj vypracovala právě Anežka Přemyslovna. Ta u nás byla později pokládána za zakladatelku ošetřovatelství. V roce 1348 založil Karel IV. pražskou univerzitu se čtyřmi fakultami, mezi nimiž byla i lékařská. Členové univerzity se zasloužili o rozvoj lékařského a zdravotnického písemnictví, rozvoj vzdělávání a zlepšení hygienických poměrů.

V této době dělali lidé pracující ve špitálech tuto práci se zaujetím, plat byl velmi malý. Dalšími pečovateli ve špitálech byli lidé, kteří tam pracovali z donucení – prostitutky nebo trestanci, kteří tímto způsobem činili pokání. S příchodem řádu Milosrdných bratří v 17. století ale nastala změna. Ve špitálech začal pracovat kvalifikovaný personál, který se specializoval pouze na nemocné. Řád si vychovával své ošetřovatele a posílal je na lékařská studia.

S rozvojem medicíny bylo potřeba i vzdělaného personálu, který se staral o nemocné. Ve špitálech a jiných lůžkových zařízeních o ně pečoval ošetřovatelský personál, který byl přijímán bez ošetřovatelského vzdělání. Tito lidé zaujímali nejnižší postavení v hierarchii různých kategorií zdravotníků. Pracovali za nepatrné odměny, neměli nárok na soukromý život a nemocnici mohli opustit pouze na propustku. Za těchto podmínek vykonávali službu ledabyly. Proto v 19. století vznikly první ošetřovatelské školy. Bylo totiž nutné, aby sestry měly odborné vzdělání.

Meziválečné období položilo solidní základy českého ošetřovatelství a školství. Sestry měly silnou profesní organizaci, která hájila jejich zájmy a vytvářela ošetřovatelskému povolání vysokou prestiž. Během války, a zejména pak po ní, se zvýšila potřeba kvalifikovaného ošetřovatelského personálu. Došlo k rychlému rozšíření státní sítě ošetřovatelských škol.

Zlom v poválečném rozvoji českého ošetřovatelství znamenal komunistický převrat v únoru 1948. Všechny ošetřovatelské školy se sloučily do středních zdravotnických škol a výrazné osobnosti českého ošetřovatelství byly ze svých funkcí odvolány. Zrušeny byly i všechny spolky. Období socialismu zastavilo vývoj kvalifikačního vzdělávání sester. Důraz v sesterské práci se kladl na technickou stránku, která se stala hlavní náplní ošetřovatelské profese. V ČSSR byly vytvořeny základy pomaturitního specializačního a univerzitního vzdělání sester a byly položeny teoretické základy českého ošetřovatelství. (Bužgová a Plevová, 2011)

Rok 1989 přinesl v tehdejší československé společnosti změny politického a společenského života a také změny v chápání sociální a zdravotní péče. Cílem transformace vzdělávání v ošetřovatelství po roce 1990 bylo přispět ke zvýšení úrovně ošetřovatelské péče a tedy ke zlepšení kvality zdraví, zajistit kompatibilitu vzdělávání sester v souladu s kritérii EU. Důležitou změnou v roce 1996 bylo převedení středních a vyšších zdravotnických škol ze správy MZČR pod rezort MŠMT, v roce 2000 SZŠ a VOŠ přešly ze správy MŠMT pod krajskou samosprávu. (Kutnohorská 2010, s. 118)

Společně s vývojem ošetrovatelství se vyvíjela i prestiž tohoto povolání.

2. Prestiž

Prestiž můžeme definovat jako reputaci nebo významnost, kterou přisuzujeme lidem. V sociologii je prestiž ukazatelem vyššího nebo nižšího postavení ve společnosti. Pojem „prestiž“ bývá spojen i s dalšími pojmy jako například status, image nebo hodnocení povolání. (Jandourek, 2012)

2.1. Prestiž sesterské profese

Z historie je jasné, jak se prestiž ošetrovatelství vyvíjela. Od šamanů přes řeholní řády až k sestřím z 1. republiky, které byly na svou práci pyšné a které díky své práci prestiž tohoto povolání povznesly.

O tom, že velmi často sledovaným společenským ukazatelem je i prestiž sesterského povolání, hovoří také dostupná fakta. Z výzkumů, které proběhly, můžeme říci, že se jedná o pozitivně hodnocené povolání. Například v letech 1966 – 1967 se v bývalém Československu povolání zdravotní sestry umístilo na 9. místě z nabízených 30 povolání.

V roce 1989 byla zdravotní sestra vyhodnocena na 7. místě z celkových 39 profesí. V tomto výzkumu zaujaly 1. – 6. místo žebříčku profese s vysokoškolským vzděláním. 7. místo je skvělé umístění, protože v té době byla zdravotní sestra absolventem střední zdravotnické školy.

V dalších letech tomu nebylo jinak. Například v roce 1990 se povolání zdravotní sestry umístilo na 9. místě žebříčku z celkem 50 profesí. O dva roky později sestry obsadily 8. místo mezi stejným počtem profesí. V roce 2003 byla profese zdravotní sestry vyhodnocena na 12. místě mezi nabízenými 70 profesemi. V roce 2008 zařadilo profesi sestry do svého žebříčku Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu Akademie věd České republiky (CVVM). Zdravotní sestra se umístila na 3. místě žebříčku z celkem 26 nabízených profesí hned za povoláním lékaře a vědce. (Pohlová, 2011)

Od roku 2008 až doposud se profese zdravotní sestry dle průzkumů CVVM stále umísťuje na 3. – 4. příčce. (Tuček, 2013)

Je tedy nutné položit si zásadní otázku, zda si je každá sestra dostatečně vědoma vysoké prestiže svého povolání, kterou uvedené výzkumy odrážejí, a svou profesi skutečně důstojně reprezentuje! (Pohlová a Pohlová 2011, s. 7)

2.2. Ovlivňuje pohlaví prestiž?

V naší společnosti je profese sestry vnímána jako typicky ženské povolání. Proto jsem si položila otázku, zda má na prestiž povolání vliv i genderové rozlišení. Z výsledků výzkumu CVVM vyplynulo, že pohlaví prestiž jednotlivých povolání nijak výrazně neovlivňuje. Až na jednu výjimku. Tu tvoří muži – všeobecné sestry, na které si veřejnost pravděpodobně ještě nezvykla. *Bud' je pacienti v praxi zaměňují za lékaře, nebo naopak méně kvalifikovaný zdravotnický personál. Zdravotní bratři tak ve výsledku získali o deset bodů méně než sestry, což by je – jakožto pomyslnou samostatnou skupinu – posouvalo přibližně na 6. pozici v žebříčku.* (Kůt 2011, s. 1)

3. Muž v profesi sestry

Muži v této profesi ale nejsou žádnými nováčky. Z historického hlediska víme, že ve starověkém Řecku, Římské a Byzantské říši byli pro výkon ošetrovatelského povolání muži školeni. K odlivu mužů z této profese přispěla Florence Nightingalová, která zastávala názor, že muži nejsou pro toto povolání vhodní. Počet mužů v ošetrovatelství ovlivnil i vznik ošetrovatelských škol, které mohly navštěvovat pouze ženy, průmyslová revoluce či rušení mužských klášterů, ze kterých pocházelo nejvíce mužských sester. (Gračko, 2012)

3.1. Proč je mužů – všeobecných sester málo?

Důvodů, proč tomu tak je, existuje několik. Prvním z nich je všeobecně převládající názor, že povolání sestry je ženské povolání, protože žena je více vnímána jako empatická, citově založená a zaměřená na rodinu, přičemž muže více charakterizují vlastnosti jako bojovnost, agresivita a panovačnost, což nejsou vlastnosti vhodné pro sestru. (Gračko 2012, s. 21) Dalším faktorem,

který ovlivňuje počet mužů v ošetrovatelství, je diskriminace. Studie ukázaly, že se muži často stydí o svém povolání před lidmi hovořit, a to z toho důvodu, že nebudou bráni vážně. Lidé by je pak snadno mohli označit za homosexuály nebo příliš „krotké“, než aby mohli být skutečnými muži. (Gračko, 2012) Dalším problémem je, jak muže – všeobecnou sestru vlastně oslovovat.

3.2. Problém oslovení muže – všeobecné sestry

Každý z nás už v praxi zažil rozpačitost pacientů nad tím, jak vlastně muže – všeobecnou sestru oslovit. Moji kolegové například chtěli, aby jim pacienti říkali křestním jménem, ale slyšeli i na „pane bratře“. To zní ale poněkud zvláště.

Jak vlastně muže – všeobecnou sestru oslovovat? V naší legislativě je muž v profesi sestry nazýván jako Všeobecný ošetrovatel. Toto označení ho však posouvá na pozici nižšího zdravotnického pracovníka. Snad by někdo našel hezké, logické a přiléhavé pojmenování pro nelékařské zdravotnické pracovníky a mezi nimi pro všeobecné sestry – muže. (Bouzek, 2015)

I přes všechny tyto faktory mužů v profesi sestry každoročně přibývá. Ředitelka Střední zdravotnické školy v Praze 4 Antonie Hrdličková v článku „Jak se žije zdravotním bratrům“ říká: „*Pohybuj se ve zdravotnictví od svých čtrnácti let, kdy jsem začala studovat zdravotnickou školu. Tehdy byl zdravotní bratr něco nepředstavitelného. Dnes mohu takřka každoročně pozorovat zvyšující se zájem chlapců o tuto profesi.*“ (Prinz 2003, s. 12)

Co mladé lidi, bez rozdílů pohlaví, motivuje k výběru tohoto povolání?

4. Motivace

Motivace je obecný pojem zahrnující celou třídu různých snažení, tužeb, potřeb, přání. (Vévoda 2013, s. 15)

Při volbě povolání hraje motivace důležitou roli. Například v knize „Sestry vzpomínají“ uvádějí ženy tyto motivy:

- někdo z rodiny pracoval ve zdravotnictví
- samy poznaly práci sester, když ležely v nemocnici

- pečovaly o nemocného člena rodiny a přitom si uvědomily, co práce sestry obnáší
- zaujala je zdravotnická tematika při četbě knih (Rozsypalová a kol., 2006)

A jaké důvody přivádějí mladé muže k profesi sestry? Je zajímavé, že velká část z nich pochází ze zdravotnického prostředí a v této profesi se zhlédli u svých maminek či sester. To potvrzuje i Marián Molnár, který pracuje na chirurgickém oddělení pražské Thomayerovy nemocnice. Říká: *„Jsem ze zdravotnické rodiny, máma je sestra, ta práce se mi líbila a chtěl jsem ji také dělat, takže práci u lůžka bych v tuto chvíli neměnil.“* (Prinz 2003, s. 12)

Zajímavé jsou také výsledky dotazníkového šetření na Fakultě zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni, které ukázaly, jakou motivaci mají maturanti pro výběr studia nelékařských oborů. Prvních 5 míst v žebříčku motivace získaly tyto položky: zajímavý a atraktivní obor, dosažení vysokoškolského vzdělání a získání odbornosti, ochota pracovat s lidmi, samostatnost při výkonu povolání, prestižní povolání. (Mauritzová a Ajgllová, 2010)

Dále bychom mohli k motivačním faktorům přidat možnost práce v zahraničí, využití technických dovedností jedince a uplatnění na trhu práce.

Nicméně zájem o studium tohoto oboru upadá. Mezi nejčastěji zmiňované faktory, proč tomu tak je, bychom mohli zařadit pracovní podmínky všeobecných sester, finanční ohodnocení, dlouhé a duplicitní vzdělávání, psychickou a fyzickou náročnost povolání, vysokou míru odpovědnosti a povinnost celoživotního vzdělávání. (Hellerová, 2009)

Možná si někteří zprvu ani neuvědomují, co všechno tato profese obnáší. Toto povolání má své charakteristické rysy, o kterých by měli budoucí studenti vědět.

5. Charakteristické rysy ošetrovatelského povolání

Každý z nás stál před volbou povolání. Pro některé byla volba profese sestry jednoznačná, někteří váhali. Velkou roli při tom hrál náš vnitřní pocit a to, jak na tuto profesi nahlížíme. V tu chvíli si asi nikdo z nás plně neuvědomoval, co vše tato profese obnáší. Profese sestry má své charakteristické rysy – pozitivní i negativní. Patří k nim:

1. *Práce s lidmi:* Sestra je neustále v kontaktu se zdravými i nemocnými osobami. Musí mít vždy na mysli, že člověk, který přichází do zdravotnického zařízení, se zpravidla nachází v tíživé životní situaci, jakou je jeho nemoc nebo starost o jeho blízké. Tito lidé jsou zvýšeně citliví na chování a jednání zdravotnických pracovníků. Proto se sestra musí naučit profesionálnímu vstřícnému chování a má umět potlačit své osobní problémy. V ošetrovatelském povolání je zcela nezbytné, aby sestra ovládala vysoký stupeň nejen profesionálního, ale i společenského chování.
2. *Fyzická námaha:* Mnoho činností, které musí sestra provádět při ošetrování těžce nemocných nebo nepohyblivých osob, je velmi fyzicky namáhavých. Proto si musí sestra osvojit řadu dovedností, které jí umožní vykonávat tyto práce snadněji. Tím se také sníží riziko poškození jejího zdraví.
3. *Psychická zátěž:* Sestra kolem sebe denně vidí utrpení, bolest, boj o život člověka. To ji samozřejmě nemůže nechávat chladnou. S přibývajícím praxí se naučí být odolnější. Musí si však dávat pozor, aby se nestala citově zcela otupělou a lhostejnou vůči nemocným.
4. *Směnný provoz:* Většina sester pracuje v nepřetržitém provozu. Sestra musí pracovat i o víkendech a o svátcích. Tomuto nepravidelnému životnímu rytmu musí sestra přizpůsobit také svoji životosprávu a vytvořit si určitý životní styl.

5. *Dodržování povinnosti mlčenlivosti:* Nemocný má právo na utajení všech skutečností týkajících se zdraví a nemoci. Proto sestra nikdy o těchto informacích nehovoří. Porušení této povinnosti je postižitelné.

Aby mohla sestra dobře vykonávat ošetrovatelské povolání, musí mít odborné znalosti, potřebné charakterové vlastnosti a být fyzicky i psychicky zdravá a zdatná. (Rozsypalová, Staňková, 1999)

5.1. Osobnostní profil sestry

Každá profese je náročná na určitou osobnostní výbavu. (Kutnohorská 2010, s. 142) To platí také o sestrách. Pokud se zeptáte lidí, jaké vlastnosti by podle nich měla sestra mít, většina z nich odpoví, že empatii, laskavost, přívětivost, pochopení, lidskost a také by měla být vzdělaná. K osobnostnímu profilu sestry patří neustálé prohlubování odborných znalostí, a tím pádem i postupné zvyšování kompetencí. Sestra se v rámci své kvalifikace a náplně činností zajímá o novinky ve svém oboru.

Je si vědoma, že ošetrovatelství není jen profese s vysokou technickou dovedností jednotlivých úkonů, ale také vědecká činnost, která předpokládá, že hodnotí zavedené stereotypy práce, vyhodnocuje je pro teorii ošetrovatelství. Etické dimenze profese souvisejí s obecnými principy morálky a morálního jednání. Ty jsou formulovány jako zásady chování, zakotvené v etických kodexech, které poskytují rámec, v jehož hranicích by se měl profesionál pohybovat. (Kutnohorská 2010, s. 144, 145)

Kvalitu práce sestry z hlediska nemocného i veřejnosti podstatně ovlivňuje chování a jednání sestry, které její činnost doprovází. Ošetrovaní pacienti velmi citlivě vnímají, jak sestra uplatňuje interpersonální dovednosti. Pokud je uplatňuje dobře, může pacient lépe vyjádřit své problémy a pociťovat opravdovou pohodu. Nevhodné jednání sestry může naopak sesterskou profesi velmi devalvovat a komplikovat ošetrovatelskou i léčebnou péči. Důvěryhodnost sester má silný vliv na názor společnosti na ošetrovatelské povolání a spoluvytváří jeho společenskou prestiž. Mezi základní projevy důvěryhodnosti

patří: vztah sestry k povolání, kultivovanost projevu, chování, vystupování, odborné znalosti a zevnějšek sestry. (Staňková 2002, s. 17)

Zevnějšek sestry je velice důležitý. Hraje velkou roli při prvním kontaktu s pacientem. Je zajímavé, že lidé z profesí, které používají civilní oblečení (např. manažeři), jsou si dobře vědomi, jak úprava zevnějšku ovlivňuje klienta. Totéž platí i pro sesterskou profesi.

Neupravená sestra, výrazně nalíčená, s mini šaty, vytahaným svetrem a nápadnými šperky na ruku a krku moc důvěryhodně nevypadá. Pokud usilujeme o zvýšení profesní prestiže, musíme o ni především usilovat sami. Třeba tím, že budeme všichni, nejen sestry na funkčních místech, dbát o svůj vzhled a chování. (Staňková 2002, s. 20)

5.2. Náplň práce sestry

Náplň práce všeobecné sestry je opravdu pestrá. Z hlediska obsahu je můžeme rozdělit do těchto skupin:

1. *Základní ošetrovatelská péče* – soubor činností zaměřený na identifikaci a uspokojení základních potřeb člověka, které mohou být z důvodu nemoci pozměněny nebo si je nemocný není schopen zajistit sám.
2. *Diagnosticko-terapeutická činnost* – zahrnuje práci spojenou s přípravou a provedením vyšetření, a to včetně následného pozorování nemocného. Do terapeutických činností řadíme všechny úkony, které se týkají sledování stavu a léčení nemocného.
3. *Psychosociální činnosti* – jsou nezbytné pro ošetrovatelskou diagnostiku, spolupráci s nemocným i jeho rodinou při tvorbě a realizaci ošetrovatelského plánu a pro zajištění celkové pohody. Patří sem různé formy komunikace, poskytování informací, edukační práce, ochrana zájmů pacienta, jeho podpora, pomoc při dorozumívání a kontaktu s okolím.

4. *Administrativní práce* – jsou potřebnou součástí práce sestry, ale nesmějí ji odvádět od ošetřování nemocného. Patří sem vedení ošetřovatelské dokumentace, záznamy o nemocném, vyplňování žádanek a výkazů pro pojišťovnu.
5. *Přípravné a dokončovací práce* – všechny činnosti spojené s přípravou ošetřovatelských, diagnostických a léčebných výkonů, péče o pomůcky, doplňování léků, materiálu apod. (Staňková, 2002)

5.3. Role sestry

Jen málo povolání prodělalo v relativně krátkém období takové změny jako profese sestry. (Bartlová 2005, s. 127) Posun role nemocného se odráží v nárocích na ošetřovatelskou péči. Sestra dnešní doby nechápe nemocného jen jako objekt pro provedení výkonů. Nepracuje pouze pro nemocného, ale velmi často pracuje s ním. Proto současná sestra potřebuje správně určit adekvátní typ ošetřovatelské péče vzhledem k individuálním potřebám a k situaci každého pacienta a jeho rodiny. Při tom zastává role pečovatelky, edukátorky, obhájkyne nemocného, koordinátorky, asistentky a výzkumnice. (Staňková, 2002)

6. Image sestry

6.1. Mediální obraz sester

Image můžeme definovat jako obraz nebo představu. Nejčastěji vnímáme pojem „image“ s lidskou osobou a myšlením. Image má subjektivní povahu, protože každý člověk vnímá realitu jiným způsobem a názory se díky socializaci neustále formují. (Nový a Surynek, 2006)

Velký vliv na image jedince nebo celé skupiny mají bezesporu média. Právě ony věnují tomuto povolání pozornost většinou pouze tehdy, když dojde k nějaké chybě jednotlivce. Například nedávné titulky novin: Zdravotní sestra vraždila. Spaly sestry na břeclovském ARO?

Obraz veřejnosti pak doplňují televizní seriály typu Nemocnice na kraji města nebo Ordinace v růžové zahradě. Sestry jsou v nich ve většině případů představeny jako nepříliš inteligentní a samostatně myslící bytosti. Většinou si neumí poradit se svým osobním životem, natož pomoci někomu jinému. (Maryšová, 2010)

V roce 2013 byl publikován v Journal of Advance Nursing výzkum, který proběhl mezi studenty ošetrovatelství a byl zaměřen na televizní seriály z lékařského prostředí. V dnešní době patří k nejpopulárnějším lékařským seriálům Chirurgové, Dr. House a Doktůrci. Tyto TV pořady označili za nejsledovanější také oslovení respondenti. V těchto seriálech se sestry vyskytují sporadicky. Někteří studenti se vyjádřili ve smyslu, že seriály z lékařského prostředí často více zvýhodňují lékaře než sestry. Lékaři jsou podle nich častěji prezentováni pozitivně a sestry negativně, protože sesterské schopnosti nejsou v těchto seriálech ukázány. Jeden student podotkl, že v lékařských seriálech lékaři dělají vše, což je ale daleko od pravdy. Respondenti také uvedli, že v těchto seriálech můžou lidé nabýt dojmu, že sestry nic nedělají a nejsou důležité – že jsou jen pro zábavu. Další respondent uvedl: Většina televizních seriálů neukazuje sestry, jaké doopravdy jsou, a lidé si mohou myslet, že sestry nic nedělají, přičemž v realu jsou úžasné a velice tvrdě pracují. (Weaver et al., 2013)

K atraktivitě sesterského povolání také nepřispívají v médiích probírané profesní rozepře mezi jednotlivými odbornými společnostmi ani to, že i přes velkou míru odpovědnosti a náročnosti nepatří v naší společnosti tato profese k nejlépe finančně oceněným. (Mičudová 2007, s. 20)

6.2. Faktory ovlivňující image sestry

Z předchozí kapitoly je jasné, že mediální obraz sester i jejich image jsou pro veřejnost většinou vykreslovány v negativním světle. Pokud chceme odstranit mýty o sesterském povolání a zároveň budovat profesní image sester, měli bychom znát faktory, které ji ovlivňují.

Hovoříme-li o image v ošetrovatelství, máme na mysli image interní, která představuje individuální pohled sestry na sebe samu, na ošetrovatelství jako profesi a na své postavení v tomto systému činnosti. Externí image je pak způsob, jakým vnímá ošetrovatelskou péči a sestry veřejnost, legislativní orgány, jak ji prezentují média a jak se do jejího utváření zapojují vzdělávací instituce. (Gulášová 2010, s. 25)

Všeobecná sestra by si měla uvědomit, že svou profesní image ovlivňuje komunikací s nemocným a přístupem k pacientovi. Způsobem, jak mu naslouchá a jak ho vnímá, i svými reakcemi. Dalším faktorem je získáváním vyšší odbornosti, kam patří špičkové znalosti klinické oblasti a také sebezviditelnění. (Bužgová a Plevová, 2011)

Svoji roli v utváření image sestry hraje také top management zdravotnických zařízení a také pacienti a jejich rodinní příslušníci. Vzájemná interakce interní a externí image je nezbytná pro zvýraznění významnosti samotného povolání. (Gulášová 2010, s. 25)

6.3. Jak změnit image sester

Jak již bylo v předchozích kapitolách uvedeno, profese sestry je hodnocena relativně vysoko, ale celkový obraz povolání se mění pomalu. O tom hovoří i článek „Profesní image sester“. Podle tohoto článku by se měla image a prestižní postavení ve společnosti stát nejen jednou z priorit sester, ale také orgánů, které je zastupují na veřejnosti.

Se změnami, které se dějí v ošetrovatelství, je nutné budovat i novou image sester. Podle autorky článku Ivici Gulášové je nutné odstranit mýty o sesterském povolání a probudit zájem veřejnosti o sesterskou profesi. Dále zajistit sestrám rovnocenné místo v multidisciplinárním týmu, pohlížet na sestru jako na profesionálního pracovníka a umožnit sestrám profesní růst v daném oboru. (Gulášová, 2010)

U každé změny by měl člověk začít sám u sebe. To potvrzuje i článek o prestiži sesterského povolání, ve kterém se píše: *Abychom povznesli prestiž našeho povolání, musíme si nejdříve vážít sami sebe. Pokud se naučíme sami*

sebe vážit, brát svou profesi jako prestižní a jedinečnou, můžeme očekávat i od okolí, že k nám začne vzhlížet s úctou, a na fakultách přibude zájemců o studium naší profese. (Maryšková 2010, s. 7)

To, jak bude veřejnost postavení sestry vnímat, závisí také na tom, jak samy sestry budou prezentovat svou práci – například i v médiích. *Neumíme se prezentovat svými výsledky ani uplatnit svou politickou sílu, kterou bezpochyby více než sto tisíc registrovaných sester představuje. (Mičudová 2007, s. 20)*

To potvrzuje i článek *Nursing and Health Policy Perspectives*, ve kterém se píše, že sestry se musí naučit hájit samy sebe. To znamená podniknout riskantní kroky, vystoupit z komfortní image sladké a hodné sestry a říci pravdu o tom, jaké sestry opravdu jsou a co opravdu dělají. (Gordon, 2010)

Empirická část

7. Metodika výzkumné práce

7.1. Hlavní cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zjistit, jak studenti maturitních ročníků gymnázií vnímají prestiž profese Všeobecná sestra, zda ji chtějí studovat a co by je k vykonávání této profese motivovalo či naopak demotivovalo.

K oslovení respondentů jsem použila dotazník (viz Příloha č. 1).

7.2. Výzkumné otázky

Před vypracování dotazníku jsem si stanovila tyto výzkumné otázky:

1. Vnímají respondenti profesi Všeobecné sestry jako prestižní?
2. Jaké znalosti mají respondenti o oboru Všeobecná sestra?
3. Má genderové rozdělení vliv na hodnocení povolání Všeobecné sestry?
4. Zkresluje mediální obraz Všeobecné sestry to, jak respondenti toto povolání hodnotí?
5. Jaké jsou hlavní motivace pro výběr povolání Všeobecné sestry?

7.3. Metody výzkumu

Z výzkumných metod jsem použila metodu kvantitativní a využila dotazníků. Mými respondenty se stali studenti maturitních ročníků gymnázií. Dotazníky jsem použila pouze ke své bakalářské práci. Byly zcela anonymní a jejich vyplnění bylo dobrovolné.

Výzkum jsem prováděla osobním kontaktem, kdy jsem po předchozí domluvě navštívila třídy a dotazníky rozdala. Domluva s vedením škol byla poměrně časově náročná. Nejprve jsem oslovila ředitele nebo jejich zástupce s prosbou o navštívení maturitních tříd za účelem rozdání dotazníků. Spousta vedoucích pracovníků gymnázií spolupráci odmítla, někteří mi dokonce vůbec neodpověděli. Proto jsem zvolila komunikaci se školními poradci, kteří byli vstřícnější.

7.4. Popis souboru

Výzkumný soubor tvořili studenti gymnázií v maturitních ročnících. Věk respondentů byl, jak vypovídají data, 18 a 19 let. Ukazatel věku však nehrál ve výzkumu roli, respondenti byli z jednoho studijního ročníku. Výzkumu se zúčastnilo celkem 113 respondentů, z toho 59 žen a 54 mužů.

7.5. Sběr dat

Výzkumu se zúčastnili studenti čtyř gymnázií v Praze a ve Středočeském kraji. Respondentům byl představen smysl výzkumu a byly jim rozdány dotazníky. Časová náročnost vyplnění dotazníků byla cca 10 minut. Kontaktní osobou byl třídní učitel dané třídy, od kterého byly dotazníky následně vybrány. Dotazníků bylo rozdáno celkem 140, ke zpracování bylo zpět odevzdáno 124 a korektně vyplněných bylo z tohoto počtu celkem 113 dotazníků.

7.6. Zpracování dat

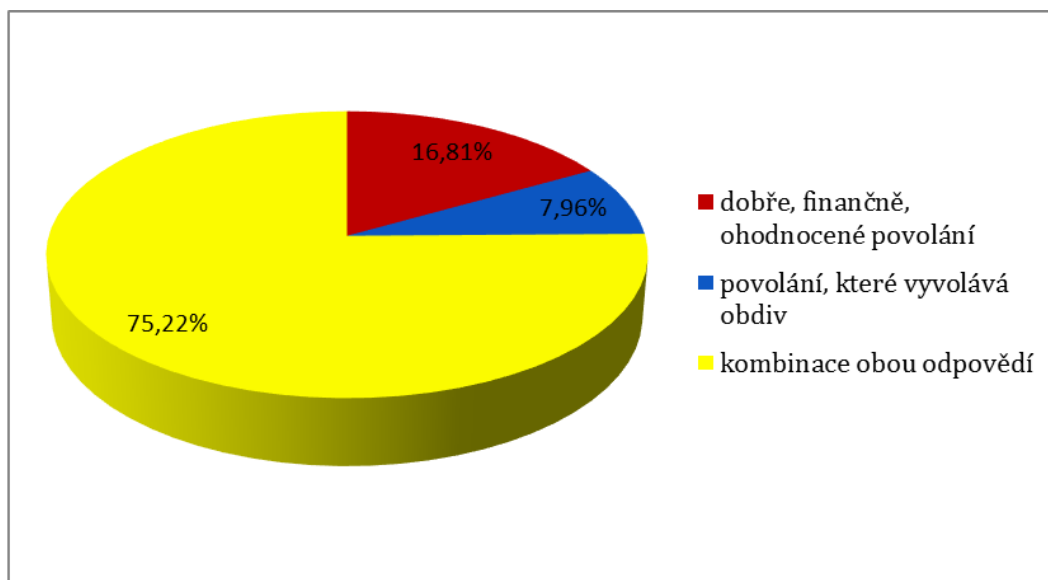
Výsledky šetření jsem zpracovávala do tabulek v MS Excel, ze kterých jsem následně vytvořila grafy. Zpracování dat pak probíhalo v únoru a březnu 2016.

8. Vyhodnocení dat dotazníkového šetření

8.1. Vnímají respondenti profesi Všeobecné sestry jako prestižní?

Otázka č. 3 Co si představíte pod pojmem prestižní povolání?

Graf 1 Co si představíte pod pojmem prestižní povolání?

Z grafu č. 1 lze vyčíst, že si pod pojmem prestižní povolání nejvíce respondentů, tj. 75,22 %, představí kombinaci dobře, finančně, ohodnoceného povolání a povolání, které vyvolává obdiv. Pouze 16,81 % dotázaných zvolilo odpověď „dobře, finančně, ohodnocené povolání“. Nejmenší procentuální podíl respondentů, tj. 7,96 %, zvolilo odpověď „povolání, které vyvolává obdiv“.

Tab. 1 Co si představíte pod pojmem prestižní povolání?

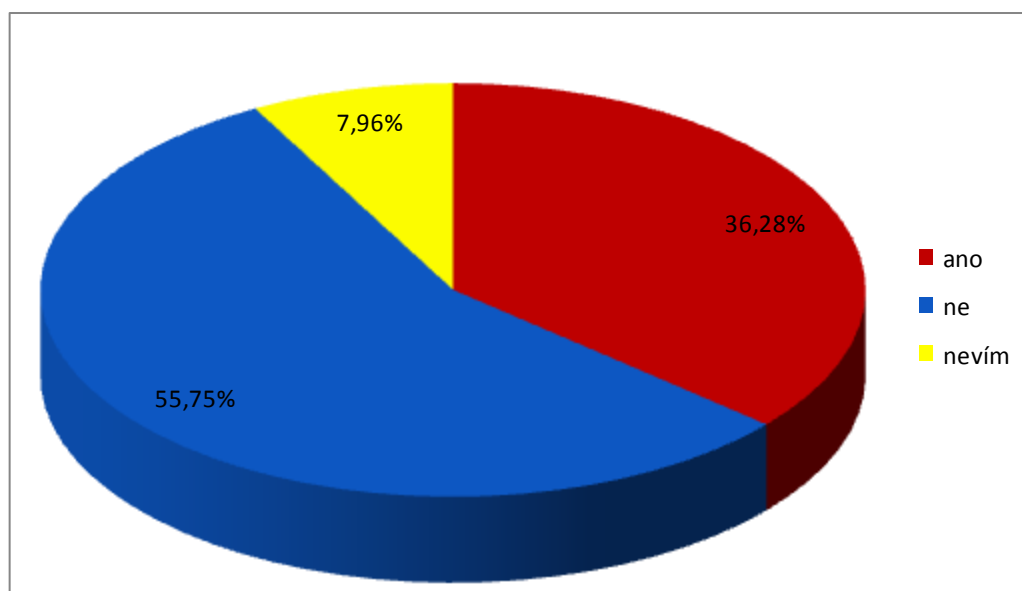
	ženy		muži	
	n	%	n	%
dobře, finančně, ohodnocené povolání	8	13,56	11	20,37
povolání, které vyvolává obdiv	7	11,86	2	3,70
kombinace obou odpovědí	44	74,58	41	75,93
celkem	59	100,00	54	100,00

Tabulku č. 1 jsem rozdělila dle pohlaví respondentů. Pro 75 % žen a 76 % mužů je pojem prestižní povolání kombinací dobře, finančně,

ohodnoceného povolání a povolání, které vyvolává obdiv. Pro 14 % žen a 20 % mužů se prestižní povolání rovná dobře, finančně, ohodnocenému povolání a pouze pro 12 % žen a 4 % mužů se prestiž povolání rovná povolání, které vyvolává obdiv.

Otázka č. 4 Myslíte si, že je u nás profese Všeobecné sestry dostatečně společensky prestižní?

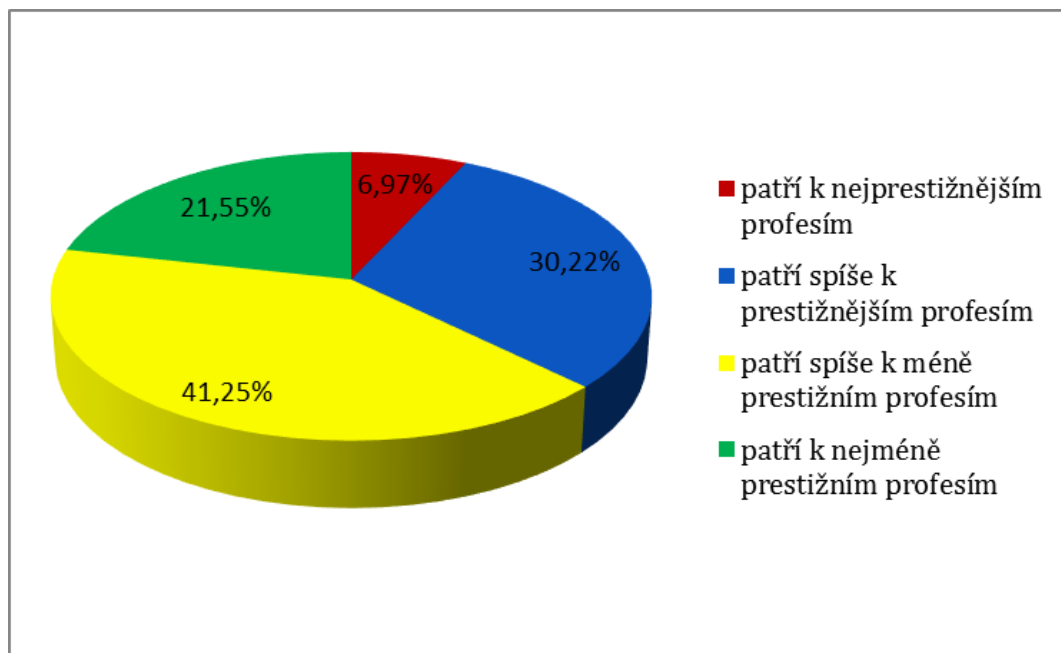
Graf 2 Myslíte si, že je u nás profese Všeobecné sestry dostatečně společensky prestižní?

Graf č. 2 vyjadřuje rozložení odpovědí na otázku, zda respondenti pokládají profesi Všeobecné sestry za dostatečně společensky prestižní. Nejvíce respondentů, tj. 55,75 %, na tuto otázku v mém šetření odpovědělo negativně. 36,28 % dotázaných si myslí, že se jedná o prestižní povolání, a pouze 7,96 % dotázaných odpovědělo „nevím“.

Otázka č. 5 Kam byste na žebříčku společenské prestiže zařadili profesi Všeobecné sestry?

Graf 3 Kam byste na žebříčku společenské prestiže zařadili profesi Všeobecné sestry?

Graf č. 3 vykresluje, kam respondenti zařadili sesterskou profesi dle žebříčku společenské prestiže. Pouze 6,97 % dotázaných si myslí, že tato profese patří k nejprestižnějším profesím. 30,22 % respondentů pokládá tuto profesi za spíše prestižní. Nejvíce respondentů, tj. 41,25 %, zařadilo sesterskou profesi do kategorie méně prestižní a 21,55 % respondentů považuje tuto profesi za nejméně prestižní. Opět jsem odpovědi rozdělila dle pohlaví.

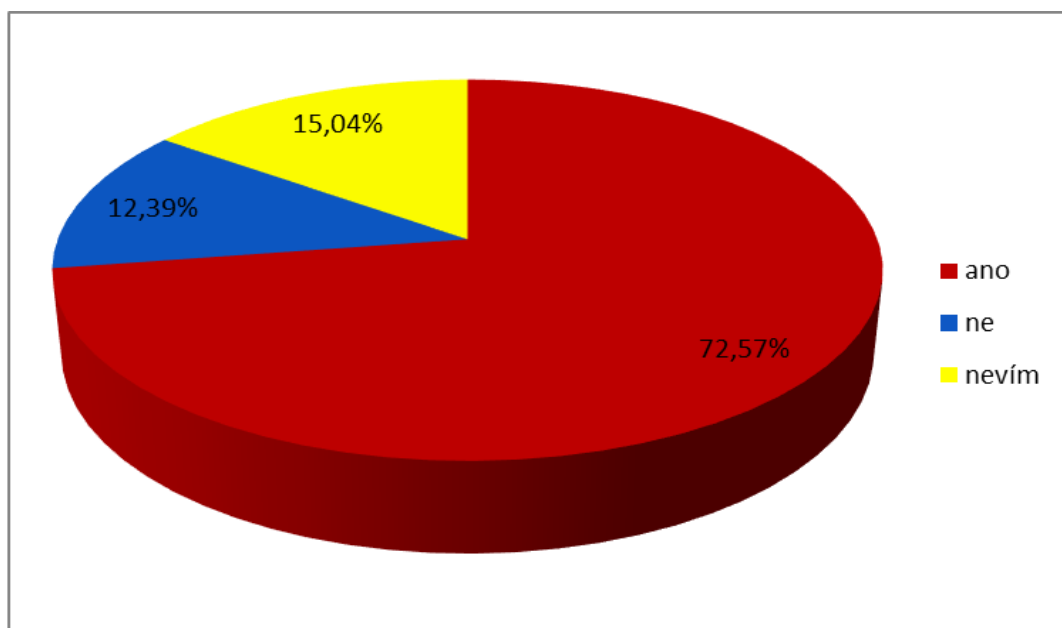
Tab. 2 Kam byste na žebříčku společenské prestiže zařadili profesi Všeobecné sestry?

	ženy		muži	
	n	%	n	%
patří k nejprestižnějším profesím	7	11,86	2	3,70
patří spíše k prestižnějším profesím	23	38,98	16	29,63
patří spíše k méně prestižním profesím	22	37,29	27	50,00
patří k nejméně prestižním profesím	7	11,86	9	16,67
celkem	59	100,00	54	100,00

Při rozdělení respondentů na muže a ženy jsou z tabulky č. 2 patrné tyto výsledky: podle žen je profese sestry spíše prestižní, odpovědělo tak nejvíce žen (39 %). Naopak muži nejčastěji (50 %) zařadili sesterskou profesi do kategorie méně prestižní. Pouze 12 % žen a 4 % mužů si o této profesi myslí, že patří k nejprestižnějším profesím. Co se týče kategorie „nejméně prestižní povolání“, tuto variantu zvolilo v mém dotazníkovém šetření 12 % žen a 17 % mužů.

Otázka č. 9 Myslíte si, že by k lepší společenské prestiži tohoto povolání přispělo jeho lepší finanční ohodnocení?

Graf 4 Myslíte si, že by k lepší společenské prestiži tohoto povolání přispělo jeho lepší finanční ohodnocení?

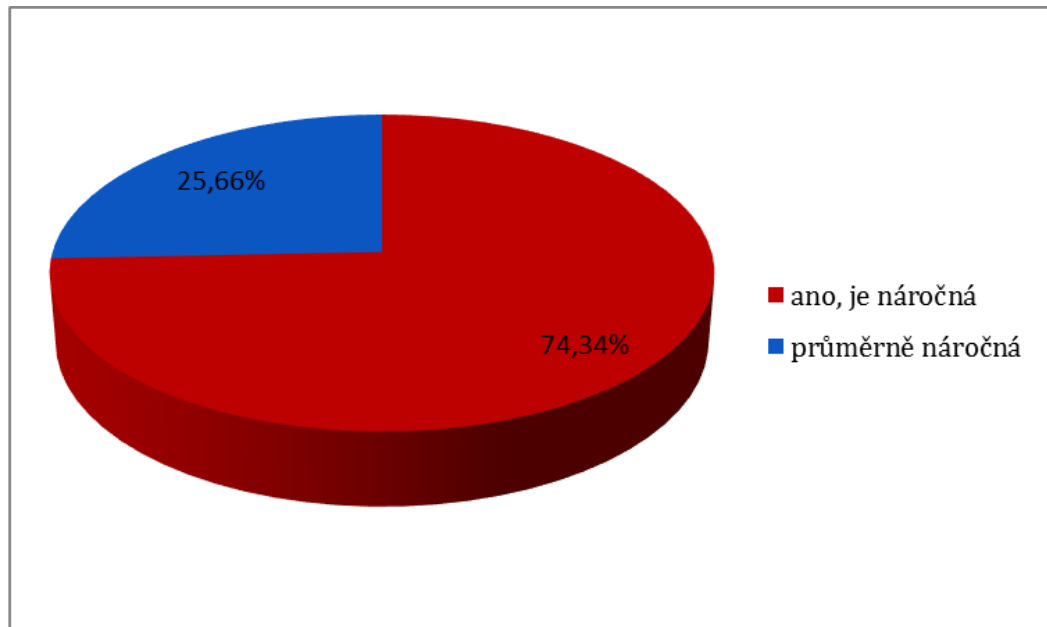

Graf č. 4 ukazuje výsledky otázky, zda by k lepší společenské prestiži sesterského povolání přispělo její lepší finanční ohodnocení. 72,57 % respondentů si myslí, že by lepší finanční ohodnocení přispělo k růstu společenské prestiže. Pouze 12,39 % si myslí, že by lepší finanční ohodnocení ke zlepšení společenské prestiže nepřispělo a 15,04 % respondentů odpovědělo „nevím“.

8.2. Jaké znalosti mají respondenti o oboru Všeobecná sestra?

Otázka č. 6 Myslíte si, že je práce Všeobecné sestry náročná?

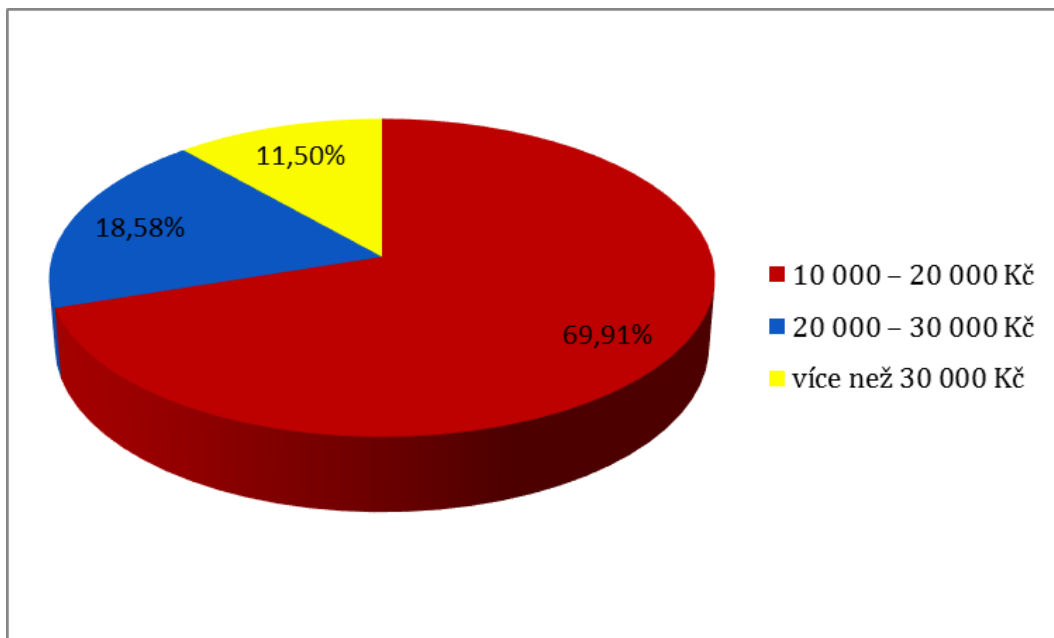
Graf 5 Myslíte si, že je práce Všeobecné sestry náročná?

Graf č. 5 znázorňuje odpovědi respondentů na náročnost sesterské profese. Nejvíce respondentů uvedlo, že tato profese je náročná – odpověď „ano“ zvolilo celých 74,34 %. Pouze 25,66 % respondentů uvedlo odpověď „průměrně náročná“. Nikdo z dotázaných neodpověděl, že toto povolání nepatří k náročným profesím.

Otázka č. 7 Máte představu o finančním ohodnocení této profese (hrubá mzda)?

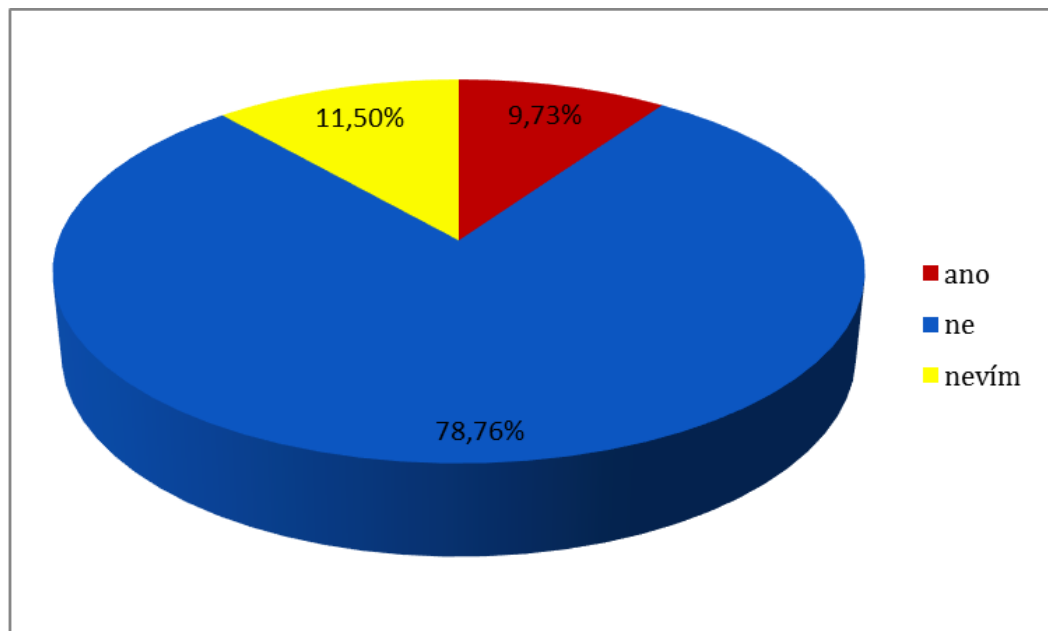
Graf 6 Máte představu o finančním ohodnocení této profese (hrubá mzda)?

Graf č. 6 nám ukazuje představu respondentů o hrubé mzdě všeobecné sestry. 69,91 % dotázaných si myslí, že se hrubá mzda všeobecné sestry pohybuje okolo 10 000 – 20 000 Kč, 18,58 % z celkového počtu respondentů uvedlo 20 000 – 30 000 Kč a pouze 11,50 % dotázaných odpovědělo, že hrubá mzda všeobecné sestry je více než 30 000 Kč.

Otázka č. 8 Myslíte si, že je v ČR tato profese dostatečně finančně ohodnocená?

Graf 7 Myslíte si, že je v ČR tato profese dostatečně finančně ohodnocená?

V grafu č. 7 vidíme, jak respondenti odpověděli na otázku, zda je sesterská profese v ČR dostatečně finančně ohodnocená. Nejvíce respondentů, tj. 78,76 %, si myslí, že profese sestry není dostatečně ohodnocená. Naopak 9,73 % respondentů si myslí, že tato profese u nás dostatečně ohodnocená je. 11,50 % dotázaných zvolilo odpověď „nevím“.

Otázka č. 11 Uved'te, prosím, co je podle vás náplní práce Všeobecné sestry.

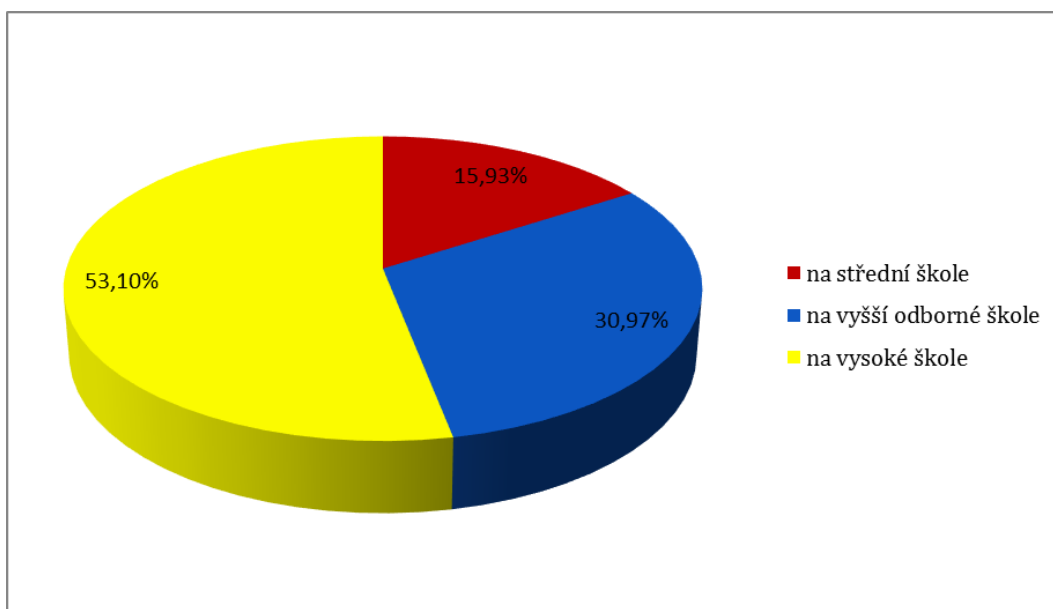
Tab. 3 Uved'te, prosím, co je podle vás náplní práce Všeobecné sestry.

	ženy		muži	
	n = počet odpovědí	% (100 % = 59)	n	% (100 % = 54)
hygienická péče	19	32,20	35	64,81
odběry krve, aplikace injekcí, infuzí	40	67,80	34	62,96
poskytování akutní péče, ovládání přístrojů, disponuje vysokou technickou zručností	13	22,03	17	31,48

U této otázky bylo možné zvolit více variant odpovědí. Uvedená procenta jsou vztahována k celkovému počtu respondentů – jejich součet tedy nedává 100 %. Je zajímavé sledovat, že při rozdělení výsledků dle pohlaví respondentů uvedlo jako náplň práce 68 % žen odběry krve, aplikace injekcí a infuzí, zatímco pro nejvíce mužů (65 %) je náplní práce sestry hygienická péče. Nejméně respondentů, tj. 22 % žen a 31 % mužů, zvolilo poslední možnost, která se týkala poskytování akutní péče a technické zručnosti.

Otázka č. 12 Kde si myslíte, že v současné době studuje Všeobecná sestra?

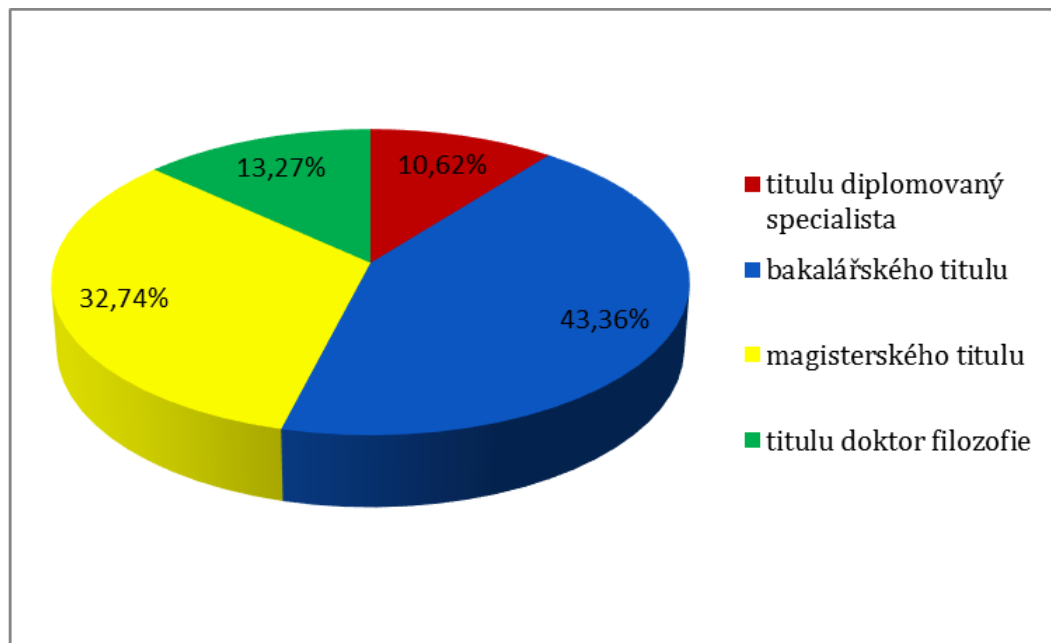
Graf 8 Kde si myslíte, že v současné době studuje Všeobecná sestra?

Graf č. 8 prezentuje výsledky otázky, kde se podle respondentů v současnosti studuje obor Všeobecná sestra. Nejvíce dotázaných, tj. 53,10 %, uvedlo, že všeobecná sestra se připravuje k svému povolání na vysoké škole. Pro vyšší odbornou školu se vyjádřilo 30,97 % dotázaných a 15,93 % respondentů má za to, že se všeobecná sestra připravuje k svému povolání na střední škole.

Otázka č. 13 Jakého nejvyššího vzdělání může podle vás Všeobecná sestra dosáhnout?

Graf 9 Jakého nejvyššího vzdělání může podle vás Všeobecná sestra dosáhnout?

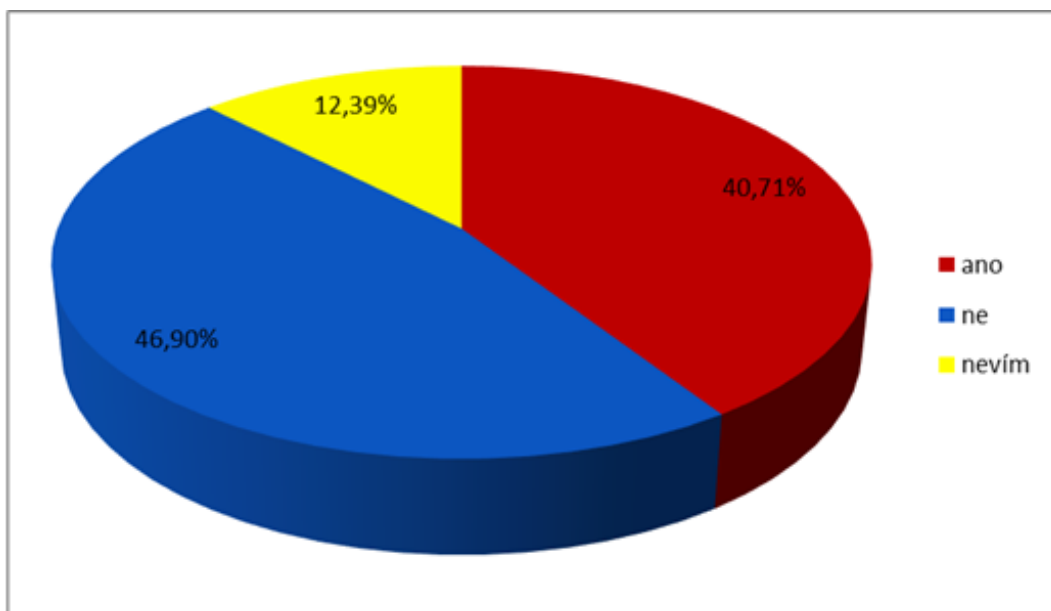

Graf č. 9 nám popisuje výsledky otázky, jakého nejvyššího vzdělání může všeobecná sestra dosáhnout. Nejčastější odpovědí byl bakalářský titul. Tuto možnost zvolilo 43,36 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí byl magisterský titul (32,74 % dotázaných). Třetí nejčastější odpovědí byl s 13,27 % titul doktor filozofie. A zbylých 10,62 % dotázaných uvedlo, že nejvyššího vzdělání, kterého může sestra dosáhnout, je titul diplomovaný specialista.

8.3. Má genderové rozdělení vliv na hodnocení povolání Všeobecné sestry?

Otázka č. 14 Myslíte si, že je tato profese pouze pro ženy?

Graf 10 Myslíte si, že je tato profese pouze pro ženy?

V grafu č. 10 prezentuji výsledky dotazu, zda si respondenti myslí, že je tato profese pouze pro ženy. Nejvíce respondentů, tj. 46,90 %, si myslí, že tato profese je pouze pro ženy. Zajímavé je, že ne o mnoho menší počet dotázaných (40,71 %) se domnívá, že obor Všeobecná sestra není pouze pro ženy. Nejmenší počet respondentů, tj. 12,39 %, uvedl odpověď „nevím“.

Tab. 4 Myslíte si, že je tato profese pouze pro ženy?

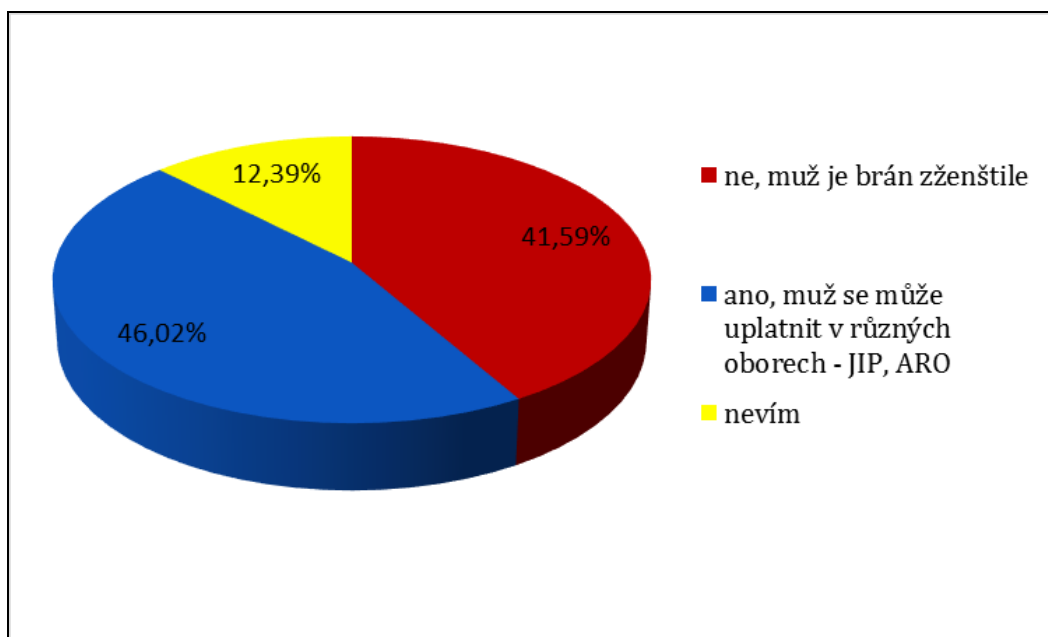
	ženy		muži	
	n	%	n	%
ano	15	25,42	31	57,41
ne	38	64,41	15	27,78
nevím	6	10,17	8	14,81
celkem	59	100,00	54	100,00

V tabulce č. 4 jsem výsledky opět rozdělila podle pohlaví. Zde je zajímavé sledovat, jak se odpovědi respondentů liší. 64 % žen, tedy největší počet z celkového počtu, si myslí, že tato profese není pouze pro ženy – zatímco tuto odpověď uvedlo pouze 28 % mužů. Naopak nejvíce mužů,

tj. 57 %, uvedlo, že tato profese je pouze pro ženy. S touto odpovědí se ztotožnilo 25 % žen. Pouze 10 % žen a 15 % mužů odpovědělo „nevím“.

Otázka č. 15 Myslíte si, že je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže?

Graf 11 Myslíte si, že je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže?

V grafu č. 11 jsou zobrazeny výsledky respondentů, kteří odpověděli na otázku, jestli je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže. Nejvíce respondentů si myslí, že tento obor je vhodný pro muže, kteří se mohou uplatnit v různých oborech (např. intenzivní péče). Tuto odpověď zvolilo 46,02 % respondentů. Podle 41,59 % respondentů je tento obor pro muže nevhodný – muž by podle nich vypadal zženštile. Nejméně dotázaných, tj. 12,39 % respondentů, zvolilo odpověď „nevím“.

Tab. 5 Myslíte si, že je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže?

	ženy		muži	
	n	%	n	%
ne, muž je brán zženštile	16	27,12	31	57,41
ano, muž se může uplatnit v různých oborech – JIP, ARO	38	64,41	14	25,93
nevím	5	8,47	9	16,67
celkem	59	100,00	54	100,00

V tabulce č. 5 srovnávám odpovědi mužů a žen. I zde vyšly zajímavé výsledky. Nejvíce žen, tj. 64 %, si myslí, že je tento obor pro muže vhodný. To si ale myslí pouze 26 % mužů. Nejvíce dotázaných mužů si naopak myslí, že obor Všeobecná sestra není vhodný pro muže. Považovali by to za zženštilost. Nejméně žen i mužů zvolilo odpověď „nevím“.

Otázka č. 16 V čem by podle vás byl muž – všeobecná sestra přínosný?

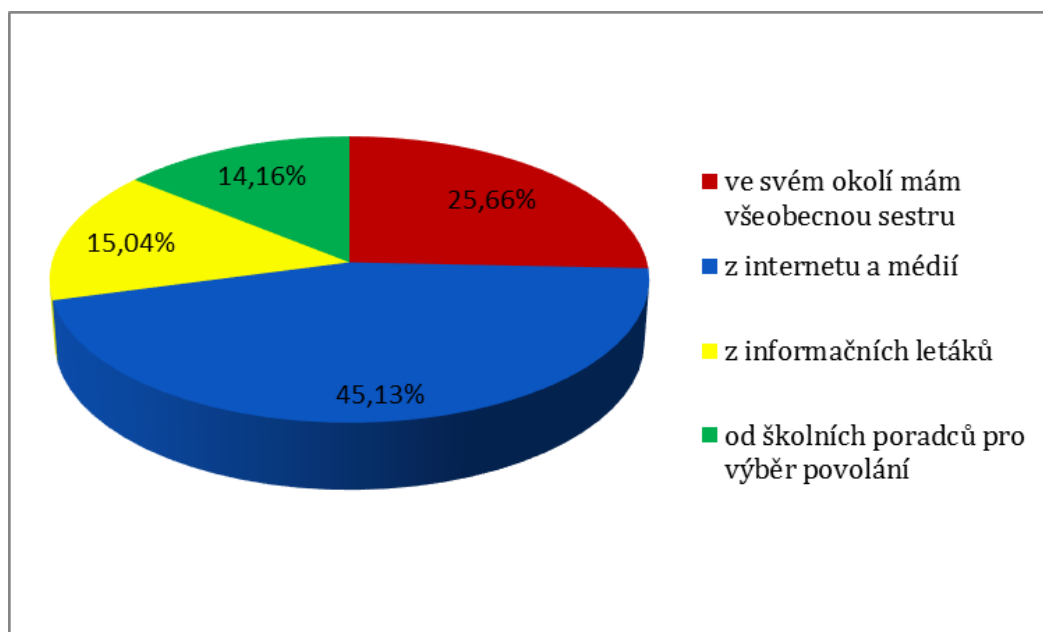
Tab. 6 V čem by podle vás byl muž – všeobecná sestra přínosný?

	ženy		muži	
	n	% (100 % = 59)	n	% (100 % = 54)
fyzickou silou – práce s těžkými pacienty	33	55,93%	21	38,89%
rozhodností	9	15,25%	24	44,44%
technickou zdatností	12	20,34%	17	31,48%
muž je v rámci kolektivu méně konfliktní	7	11,86%	9	16,67%

Tabulka č. 6 ukazuje výsledky odpovědí respondentů rozdělených dle pohlaví. I u této otázky bylo možné zvolit více odpovědí. Uvedená procenta jsou vztažena k celkovému počtu respondentů, a proto jejich součet nedává 100 %. Pořadí u žen je následující: 56 % žen uvedlo, že by byl muž v profesi sestry největší přínosem fyzickou silou, 20 % žen uvedlo technickou zdatnost, 15 % žen odpovědělo rozhodnost a na posledním místě skončila odpověď „menší konfliktnost v rámci kolektivu“. Tuto variantu zvolilo 12 % žen. Naopak muži v největším počtu, tj. ve 44 %, uvedli jako největší přínos rozhodnost, 39 % mužů uvedlo fyzickou sílu, na třetím místě se umístila s 31 % technická zdatnost a na posledním místě, stejně jako u žen, menší konfliktnost v rámci kolektivu. Tu zvolilo 17 % mužů. Z toho vyplývá, že muži považují za největší přínos technickou zdatnost, zatímco ženy by ocenily fyzickou sílu.

Otázka č. 10 Odkud čerpáte informace o oboru Všeobecná sestra?

Graf 12 Odkud čerpáte informace o oboru Všeobecná sestra?

V grafu č. 12 vidíme prezentaci výsledků, odkud respondenti čerpají informace o tomto oboru. Největší počet dotázaných uvedlo jako zdroj informací internet a média. Tuto odpověď zvolilo 45,13 % dotázaných. O dost méně, tj. 25,66 % respondentů, má ve svém okolí všeobecnou sestru a informace tedy čerpá od ní. 15,04 % dotázaných se informuje u školních poradců. Nejméně, tj. 14,16 % dotázaných, si pročítá informační letáky.

Tab. 7 Odkud čerpáte informace o oboru Všeobecná sestra?

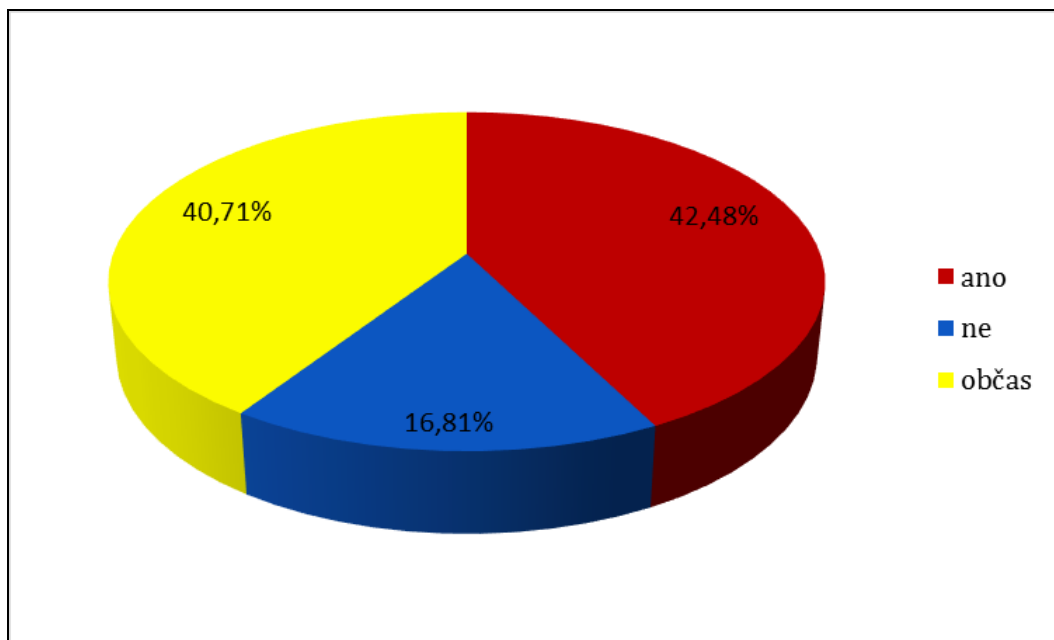
	n	%
ve svém okolí mám všeobecnou sestru	29	25,7
z internetu a médií	51	45,1
z informačních letáků	17	15,0
od školních poradců pro výběr povolání	16	14,2

Z tabulky č. 7 lze vyčíst, že 45 % respondentů se informuje o tomto oboru na internetu a v médiích. To je největší počet z celkového množství respondentů. 26 % z celkového počtu má ve svém okolí všeobecnou sestru a informace o této profesi čerpá od ní. 15 % respondentů hledá informace o tomto oboru v letácích a za školním poradcem by ohledně informací o tomto oboru zašlo 14 % respondentů.

8.4. Zkresluje mediální obraz Všeobecné sestry to, jak respondenti toto povolání hodnotí?

Otázka č. 18 Sledujete filmy a seriály z lékařského prostředí?

Graf 13 Sledujete filmy a seriály z lékařského prostředí?

Graf č. 13 zobrazuje výsledky dotazu, zda respondenti sledují filmy a seriály z lékařského prostředí. Celých 42,58 % dotázaných se dívá na filmy a seriály s lékařskou tematikou. O trochu méně respondentů, tj. 40,71 %, uvedlo, že je sledují občas, a pouze 16,81 % dotázaných se na tyto filmy a seriály nedívá.

Tab. 8 Sledujete filmy a seriály z lékařského prostředí?

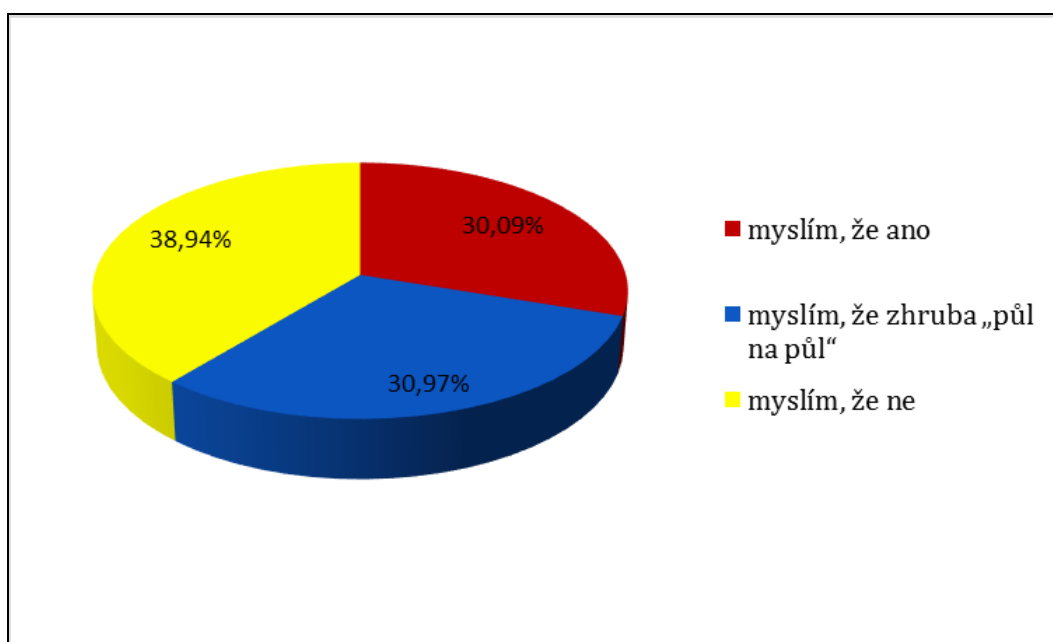
	ženy		muži	
	n	%	n	%
ano	26	44,07	22	40,74
ne	5	8,47	14	25,93
občas	28	47,46	18	33,33
celkem	59	100,00	54	100,00

V tabulce č. 8 porovnávám odpovědi respondentů dle pohlaví. Výsledky u obou pohlaví u odpovědí „ano, sleduji“ a „občas sleduji“ jsou velmi podobné. Nejvíce žen, tj. 47 %, se vyjádřilo, že filmy a seriály z lékařského prostředí sleduje občas. 44 % žen je sleduje a pouze 8 % žen se na tyto

seriály a filmy nedívá. Muži nejčastěji uvedli odpověď „ano, sleduji“. Tuto odpověď zvolilo 40 % mužů. 33 % respondentů z celkového počtu mužů uvedlo, že tyto filmy a seriály sleduje občas, a 26 % respondentů je nesleduje vůbec.

Otázka č. 19 Myslíte si, že tyto filmy a seriály vykreslují pravdu o stavu zdravotnictví?

Graf 14 Myslíte si, že tyto filmy a seriály vykreslují pravdu o stavu zdravotnictví?

V grafu č. 14 se dle výsledků nejvíce respondentů domnívá, že filmy a seriály nevykreslují pravdu o stavu zdravotnictví. Uvedlo to 38,94 % dotázaných. Seriály a filmy považuje za pravdivé 30,09 % respondentů. Těsně za těmito výsledky se umístila odpověď zhruba „půl na půl“. Tak vidí pravdivost filmů a seriálů 30,97 % respondentů.

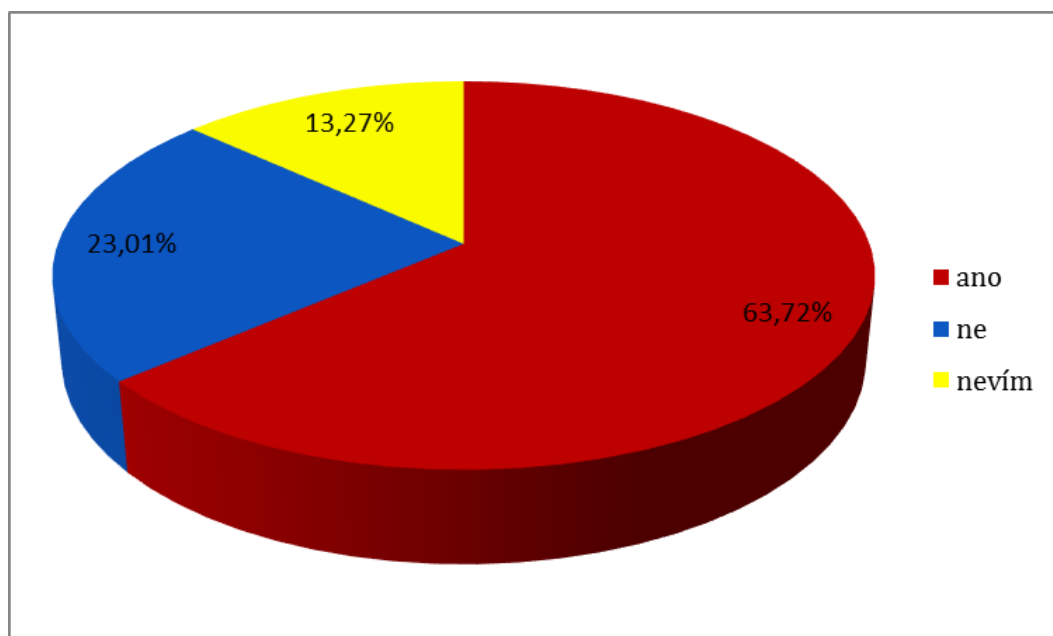
Tab. 9 Myslíte si, že tyto filmy a seriály vykreslují pravdu o stavu zdravotnictví?

	ženy		muži	
	n	%	n	%
myslím, že ano	15	25,42	19	35,19
myslím, že zhruba „půl na půl“	19	32,20	16	29,63
myslím, že ne	25	42,37	19	35,19
celkem	59	100,00	54	100,00

Tabulka č. 9 porovnává odpovědi respondentů rozdělených dle pohlaví. 42 % žen se domnívá, že filmy a seriály nevykreslují pravdu o zdravotnictví. 32 % žen si myslí, že je to zhruba „půl na půl“, a 25 % žen vnímá seriály a filmy jako pravdivé. Muži odpovídali vyrovnaně. 35 % z nich si myslí, že je v seriálech a filmech vykreslená pravda, a stejný počet, tj. 35 %, se domnívá, že seriály a filmy o zdravotnictví pravdu nevykreslují. 30 % respondentů se kloní k variantě „půl na půl“.

Otázka č. 20 Myslíte si, že média ovlivňují názor na tuto profesi?

Graf 15 Myslíte si, že média ovlivňují názor na tuto profesi?

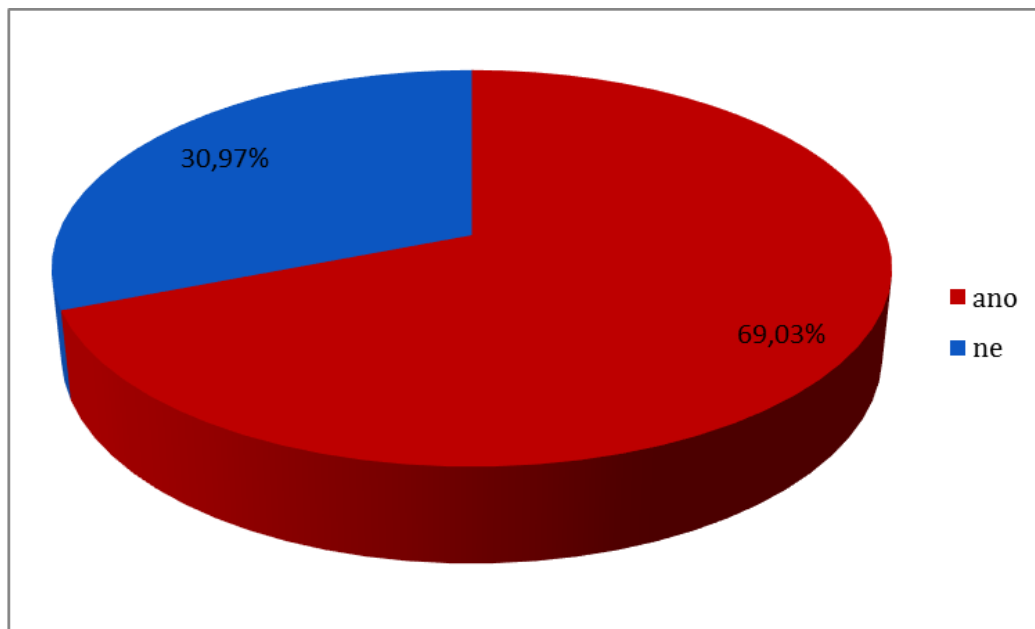

Graf č. 15 prezentuje výsledky respondentů na uzavřené otázce „Myslíte si, že média ovlivňují názor na tuto profesi?“. Nejvíce respondentů se domnívá, že média názor ovlivňují. Odpověď „ano“ zvolilo 63,72 % respondentů. 23,01 % dotázaných si nemyslí, že by média nějakým způsobem ovlivňovala názor na sesterskou profesi, a 13,27 % dotázaných uvedlo odpověď „nevím“.

8.5. *Jaká je hlavní motivace pro výběr povolání Všeobecné sestry?*

Otázka č. 21 Zdá se vám osobně tato profese zajímavá?

Graf 16 Zdá se vám osobně tato profese zajímavá?

V grafu č. 16 prezentuji výsledky na další uzavřené otázce. Respondenti odpovídali, zda je pro ně sesterské profese zajímavá. Z grafu je patrné, že celých 69,03 % respondentů odpovědělo „ano“. 30,97 % zvolilo odpověď „ne“.

Tab. 10 Zdá se vám osobně tato profese zajímavá?

	ženy		muži	
	n	%	n	%
ano	43	72,88	35	64,81
ne	16	27,12	19	35,19
celkem	59	100,00	54	100,00

Tabulka č. 10 prezentuje výsledky rozdělené dle pohlaví. Tuto profesi vnímá jako zajímavou téměř 73 % žen a 65 % mužů. Za nezajímavou ji považuje pouze 27 % žen a 35 % mužů. Jde tedy o profesi, kterou za zajímavou považují především ženy. U mužů je zájem přece jen o něco málo menší.

Otázka č. 23 Co by vás motivovalo ke studiu oboru Všeobecná sestra?

Tab. 11 Co by vás motivovalo ke studiu oboru Všeobecná sestra?

	n (= počet odpovědí na danou otázku)	podíl z celkového počtu respondentů (100 % = 113)
společenská prestiž povolání, finanční ohodnocení	38	33,6
vnitřní motivace, provádění pečovatelské práce	51	45,1
technická práce v kombinaci s akutním poskytováním péče	13	11,5
uplatnění na trhu práce	44	38,9
možnost práce v zahraničí	47	41,6
jiné faktory (napište jaké)	0	0,0

U této otázky bylo možné zvolit více odpovědí. Uvedená procenta jsou vztažena k celkovému počtu respondentů, jejich součet tedy nedává 100 %. Nejčastěji zmiňovanou motivací ke studiu oboru Všeobecná sestra byla vnitřní motivace, kterou uvedla téměř polovina respondentů (více než 45 %). Na druhém místě se umístila práce v zahraničí (přes 40 % respondentů). Třetí příčku obsadilo uplatnění na trhu práce (také téměř 40 % respondentů). Společenská prestiž a finanční ohodnocení sesterské profese by motivovaly ke studiu zhruba jednu třetinu respondentů. Pouze 11 % respondentů by motivovala technická stránka práce a akutní poskytování zdravotní péče.

Tab. 12 Co by vás motivovalo ke studiu oboru Všeobecná sestra?

	ženy		muži	
	n	% (100 % = 59)	n	% (100 % = 54)
společenská prestiž povolání, finanční ohodnocení	12	20,34	26	48,15
vnitřní motivace, provádění pečovatelské práce	38	64,41	13	24,07
technická práce v kombinaci s akutním poskytováním péče	5	8,47	8	14,81
uplatnění na trhu práce	24	40,68	20	37,04
možnost práce v zahraničí	29	49,15	18	33,33

Při rozdělení výsledků dle pohlaví vyšly zajímavé výsledky. Prestiž jako motivační faktor uvedlo pouze 20 % žen, ale téměř polovina mužů (48 %). Zatímco ženy motivuje ke studiu oboru Všeobecná sestra především vnitřní motivace a péče (64 %), možnost práce v zahraničí (téměř 50 %) nebo případně uplatnění na trhu práce (41 %), muži jsou motivováni výrazně častěji než ženy společenskou prestiží a finančním ohodnocením této profese (téměř polovina z nich). Práce v zahraničí pro ně však není tak lákavá jako pro ženy.

Otázka č. 24 Co by vás od studia odradilo?

Tab. 13 Co by vás od studia odradilo?

	n = počet odpovědí	% (100 % = 113)
psychická a fyzická náročnost povolání	51	45,13
celoživotní vzdělávání	24	21,24
finanční ohodnocení	48	42,48
společenská prestiž tohoto povolání	28	24,78
jiné faktory	0	0,00

Tabulka č. 13 vykresluje výsledky otázky, co by respondenty od studia oboru Všeobecná sestra odradilo. I v této otázce měli respondenti možnost zvolit více odpovědí. Nejvíce respondentů uvedlo jako odrazující faktor psychickou a fyzickou náročnost. Celkem šlo o cca 45 % respondentů. Finanční ohodnocení by odradilo 42 % respondentů. 25 % dotázaných by od studia odradila společenská prestiž této profese (jimi zřejmě vnímaná jako nízká). Celá pětina respondentů (21 %) však považuje za odrazující nutnost celoživotního vzdělávání.

Následující tabulka č. 14 (viz s. 39) pak ukazuje při rozdělení na muže a ženy tyto výsledky: nejvíce žen by odradila psychická a fyzická náročnost. Uvedlo to 39 % respondentek. Naopak muže by nejvíce odradilo finanční ohodnocení. Tuto odpověď zvolilo 56 % mužů. O druhé místo se u žen se stejným počtem odpovědí (30 %) umístilo celoživotní vzdělávání a finanční ohodnocení. Muži na druhé místo umístili psychickou a fyzickou náročnost. Třetí místo u žen i u mužů zaujímá společenská prestiž povolání. Tu zvolilo

22 % žen a 28 % mužů. Na posledním místě u mužských respondentů skončilo celoživotní vzdělávání. Tuto odpověď zvolilo 11 % mužů.

Tab. 14 Co by vás od studia odradilo?

	ženy		muži	
	n	% (100 % = 59)	n	% (100 % = 54)
psychická a fyzická náročnost povolání	23	38,98	28	51,85
celoživotní vzdělávání	18	30,51	6	11,11
finanční ohodnocení	18	30,51	30	55,56
společenská prestiž tohoto povolání	13	22,03	15	27,78
jiné faktory	0	0,00	0	0,00

Zatímco muže nejvíce, a v podstatně vyšší míře, odrazuje (nejspíše nízké) finanční ohodnocení (56 %) a psychická a fyzická náročnost (52 %), ženy odrazuje rovněž psychická a fyzická náročnost. Uvádí ji však jen 39 % z nich.

9. Interpretace dat dotazníkového šetření

Hlavním cílem mého výzkumu bylo zjistit, jak studenti maturitních ročníků gymnázií vnímají prestiž profese Všeobecné sestry.

Vnímají respondenti profesi Všeobecné sestry jako prestižní?

Výsledky šetření:

Více než dvě třetiny respondentů (71 %) považuje tuto profesi za méně až nejméně prestižní. Naopak 37 % ji považuje za spíše až nejvíce prestižní. Z výsledků dle pohlaví je zřejmé, že 50 % mužů si myslí, že tato profese patří k méně prestižním, zatímco 39 % žen si myslí, že profese sestry patří k těm spíše prestižnějším.

Výsledky tedy ukazují, že studenti maturitních ročníků gymnázií celkově hodnotí sesterské povolání jako méně prestižní – muži častěji než ženy.

Jaké znalosti mají respondenti o oboru Všeobecná sestra?

Výsledky šetření:

Respondenti mají dobrý přehled ohledně přípravy na tuto profesi. Přes 80 % respondentů uvedlo, že je obor Všeobecná sestra vysokoškolským oborem. Jako nejvyšší vzdělání všeobecné sestry respondenti nejčastěji (tj. ve 43 %) uvedli bakalářský titul. 74 % respondentů považuje tuto profesi za náročnou. Jako průměrnou hrubou mzdu uvedli přes dvě třetiny respondentů 10 000 – 20 000 Kč. Stejný počet respondentů (více než 2/3) se vyjádřil, že považují tuto profesi za finančně podhodnocenou.

Výsledky tedy ukazují, že studenti maturitních ročníků mají zběžný přehled o tomto oboru. Považují tuto profesi za náročnou, ale zároveň za finančně podhodnocenou.

Má vliv genderové rozdělení na hodnocení povolání Všeobecné sestry?

Výsledky šetření:

Z celkových výsledků plyne, že respondenti nepovažují tuto profesi za čistě ženské povolání. Uvedla to skoro jedna polovina respondentů. Při

rozdělení hodnocení dle pohlaví se výsledky lišily. 57 % mužů si myslí, že je tato profese pouze pro ženy, přičemž 64 % žen si myslí, že je tato profese vhodná i pro muže. Dle respondentů by muž v této profesi nejvíce uplatnil fyzickou sílu a rozhodnost. Muži by se v roli všeobecné sestry báli, že budou bráni zženštile. Odpověděla tak jedna polovina dotazovaných mužů.

Zkresluje mediální obraz Všeobecné sestry to, jak respondenti toto povolání hodnotí?

Výsledky šetření:

Filmy a seriály z lékařského prostředí sledují skoro tři čtvrtiny respondentů. Z celkového součtu respondentů si jich méně než jedna polovina myslí, že tyto seriály nevykreslují pravdu o stavu zdravotnictví. Menší počet respondentů (31 %) uvedl domněnku, že seriály pravdu vykreslují. Více než jedna polovina respondentů si myslí, že média ovlivňují názor na sesterskou profesi.

Jaké jsou hlavní motivace pro výběr povolání Všeobecné sestry?

Výsledky šetření:

Profesi sestry hodnotí jako zajímavou tři čtvrtiny respondentů. Z výsledků rozdělených dle pohlaví vyplývá, že sesterskou profesi považují za více zajímavou ženy než muži. Největším motivačním faktorem pro ženy je vnitřní motivace s touhou vykonávat pečovatelskou práci (přes 60 %). Muži hodnotili jako nejsilnější motivační faktor společenskou prestiž povolání společně s finančním ohodnocením (skoro polovina dotázaných mužů). Z celkového hlediska – jako hlavní motivaci uvedla jedna polovina respondentů motivaci vnitřní. Dále také možnost práce v zahraničí (41 %) a uplatnění na trhu práce (více než jedna třetina respondentů). Prestiž povolání se s jednou třetinou zařadila až na 4. místo.

10. Diskuze

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak vnímají prestiž sesterské profese studenti maturitních ročníků gymnázií. Tuto skupinu jsem si vybrala záměrně. Obor Všeobecná sestra je totiž vysokoškolským oborem a studenti gymnázií stojí před volbou povolání. Zajímalo mě, jaké mají povědomí a představy o této profesi. Jak vnímají celkový mediální obraz sester, který u nás vytvářejí oblíbené seriály a filmy z lékařského prostředí. Jestli je tento obor pro ně atraktivní a chtěli by ho studovat a co by je případně k výkonu této profese motivovalo či naopak odrazovalo.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 113 respondentů. Z výsledků je patrné, že tito mladí lidé si pod pojmem prestižní povolání představují povolání, které vyvolává obdiv a je dobře finančně ohodnocené. Celkově vnímají respondenti sesterskou profesi jako méně prestižní. Rozpor nastal při rozdělení výsledku dle pohlaví. Nejvíce žen vnímá tuto profesi spíše prestižně, ale největší počet mužů uvedl odpověď „méně prestižní“. To je zajímavé, protože dle výsledků Centra pro výzkum veřejného mínění se v únoru 2016 profese sestry umístila na 3. příčce. (Tuček, 2016)

Velkou motivací pro studium je pro největší počet respondentek vnitřní motivace, zatímco pro muže by byla největší motivací prestiž povolání. K dalším motivačním faktorům by patřilo uplatnění na trhu práce a možnost práce v zahraničí (více pro ženy než pro muže). Ženy uvedly společenskou prestiž z nabízených možností až na 4. místě.

Respondenti sesterskou profesi nevnímají jen jako typicky ženské povolání. Respondentky muže v roli sestry posuzovaly kladně. Naopak muži v největší míře uvedli, že tato profese pro muže vhodná není. Uplatnění muže v oboru Všeobecná sestra by ženy uvítaly. Nejvíce mužů si ale myslí, že by byl muž v profesi sestry brán za zženštilého. Přitom v otázce, zda je pro ně profese sestry zajímavá, uvedlo 65 % mužů odpověď „ano“. V otevřené otázce č. 17 „Pokud vidíte nevýhodu muže v roli všeobecné sestry, napište, v čem podle vás spočívá?“ uvedlo nejvíce dotázaných (32 %), že by muž neuzivil rodinu, 18 % vidí problém v hygienické péči o ženy, nevýhodou je také

oslovování muže v roli sestry a obava z menší empatie u mužů. 22 % nevidí žádnou nevýhodu.

V otevřené otázce č. 22, čím je pro ně toto povolání zajímavé, nejvíce respondentů (téměř 30 %) uvádělo práci s lidmi, 23 % uplatnění na trhu práce, 15 % pomoc druhým, 13 % každodenní různorodost, 13 % perspektivní a atraktivní obor a 9 % dotázaných uvedlo rychlý rozvoj oboru.

Co se týče představ respondentů o profesi sestry, považují ji za náročnou, ale také za finančně podhodnocenou. Za technicky náročnou považuje náplň práce sestry jen málo respondentů. V problematice vzdělávání mají respondenti jasno. Většina dotazovaných ví, že obor Všeobecná sestra je vysokoškolským oborem.

Seriály z lékařského prostředí sleduje, ať už občas nebo pravidelně, přes 80 % respondentů. Většina si myslí, že tyto seriály nevykreslují pravdu o stavu zdravotnictví. Nejvíce žen uvedlo, že tyto seriály jsou nepravdivé, muži v tomto názoru ale tak jednoznační nebyli. 35 % mužů odpovědělo kladně – myslí si, že seriály a filmy vykreslují pravdu. Dalších 35 % si však myslí, že seriály jsou nepravdivé. Respondenti se shodli, že média ovlivňují názor na sesterskou profesi. Uvedlo to plných 64 % dotázaných.

K demotivačním faktorům patří podle nejvíce respondentů psychická a fyzická náročnost profese. Tu zvolilo 34 % respondentů. Finanční ohodnocení by odradilo 32 % respondentů a 19 % by od studia odradila společenská prestiž této profese.

Závěr

Zájem o sesterskou profesi u mladých lidí upadá. Na to poukazuje článek Hospodářských novin „Absolventů medicíny dramaticky ubylo. Po změnách ve vzdělávání se stavy doplní až za 15 let“. Podle statistických dat dochází k poklesu počtu nových absolventek oboru Všeobecná sestra. V roce 1985 absolvovalo 2404 nových sester, zatímco v roce 2014 už to bylo pouze 1550 sester. To je pokles o 36 %. (ČTK, 2016) Proč k němu dochází? Z výsledků mého šetření vyplývá, že se tato profese mladým lidem zdá zajímavá, ale považují ji za finančně podhodnocenou a zařazují ji spíše k méně prestižním. Naopak motivací ke studiu oboru Všeobecná sestra je uplatnění na trhu práce, práce v zahraničí a vnitřní motivace. Menší zájem o studium oboru Všeobecná sestra samozřejmě také vede k nedostatku sester, což je palčivý problém našeho zdravotnictví. Poslední dobou velmi často čteme o tom, jak nemocnice zavírají lůžka i oddělení pro nedostatek personálu. Sestry, které pracují, jsou přetěžovány, a to se samozřejmě může v budoucnu negativně promítnout i do kvality péče.

Naše vláda se snaží úpravou legislativy změnit vzdělávání všeobecných sester vrácením vzdělávání na střední školy programem 4+1. (Mareš, 2016) Vedou se debaty o tom, proč je tato profese pro mladé lidi neperspektivní. Podle mého názoru je tato profese krásná. Ovšem podmínky, které v ní v současné době panují, nejsou zdaleka optimální. To ostatně vnímají i mladí lidé. Skoro denně se objevují zprávy, že české zdravotnictví volá o pomoc, a to pro tento obor není dobrou vizitkou. Navíc mediální obraz sester je velice zkreslený. Je třeba mladé lidi motivovat. Ukázat jim, že tato profese je pestrá a že si v ní každý najde to své. Je ale také zapotřebí poskytnout dobré podmínky pro výchovu budoucích sester – a kromě jiného i dobré pracovní podmínky! Naše povolání se podle výzkumu CVVM těší vysoké společenské prestiži. (Tuček, 2016) Proto bychom měli tento obor více propagovat a ukázat mladým lidem, že profese Všeobecné sestry jim má opravdu co nabídnout.

Seznam použité literatury

1. BÁRTLOVÁ, Sylva. *Sociologie medicíny a zdravotnictví*. 6., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1197-4. s. 127
2. BOUZEK, Petr. Všeobecný bratr nebo všeobecný sestrák? Hledá se vhodný termín. *Medical Tribune* [online]. 2015 [cit. 2016-04-23]. Dostupné z: <http://www.tribune.cz/clanek/37817-vseobecny-bratr-nebo-vseobecny-sestrak-hleda-se-vhodny-termin>
3. BUŽGOVÁ, Radka a Ilona PLEVOVÁ. *Ošetřovatelství I*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3557-3. s. 15-50, 87,88
4. ČTK. Absolventů medicíny dramaticky ubylo. Po změnách ve vzdělávání se stavy doplní až za 15 let. *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://domaci.ihned.cz/c1-65141560-absolventu-mediciny-dramaticky-ubylo-po-zmenach-ve-vzdelavani-se-stavy-doplni-az-za-15-let>
5. GORDON, Suzanne. Nursing needs a new image. *International Nursing Review* [online]. 2010, 57(4), 403-404 [cit. 2016-04-16]. DOI: 10.1111/j.1466-7657.2010.00862.x. ISSN 00208132. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1466-7657.2010.00862.x>
6. GRAČKO, Martin. Muž v profesi sestra. *Sestra* [online]. 2012, 21(1) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.euro.cz/clanek/sestra/muz-v-profesi-sestra-463095>
7. GULÁŠOVÁ, Ivica. Profesionální image sester. *Zdravotnické noviny*, 2010, roč. 59, č. 18, s. 25. ISSN: 1805-2355.
8. HELLEROVÁ, Markéta. Informace o realizaci stabilizačních opatření všeobecných sester. *Sestra* [online]. 2009, 7-8 (12) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/informace-o-realizaci-stabilizacnich-opatreni-vseobecnych-sester-435419>

9. MAURITZOVÁ, Ilona a Jana Ajgllová. Motivace ke studiu zdravotnických oborů. *Sestra* [online]. 2010, 4(21) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/motivace-ke-studiu-zdravotnickych-oboru-450938>
10. JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3679-2 s. 182
11. KONTROVÁ, Ľubica. *Základy ošetrovania a asistencie*. 2. preprac. a dopl. vyd. Martin: Osveta, 2006. ISBN 80-8063-235-9. s. 10
12. KŮT CITORES, Filip. Povolání lékaře u nás stále nejprestižnější. *Zdravotnictví a medicína* [online]. 2011, 16(1) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/mlada-fronta-zdravotnicke-noviny-zdn/povolani-lekare-u-nas-stale-nejprestiznejsi-461013>
13. KUTNOHORSKÁ, Jana. *Historie ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-3224-4 s. 118, 142, 144, 145
14. MAREŠ, Jiří. Dvanáct rizik nového způsobu vzdělávání sester. *Medical Tribune* [online]. 2016, 8 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: <http://www.tribune.cz/clanek/39201-dvanact-rizik-noveho-zpusobu-vzdelavani-sester>
15. MARYŠKOVÁ, Andrea. O prestiži sesterského povolání. In: *Sestra* [online]. 2010, 2,(7) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.euro.cz/clanek/sestra/o-prestizi-sesterskeho-povolani-449653>
16. MIČUDOVÁ, Ema. Zamyšlení nad postavením sester v české společnosti. *Sestra* [online]. 2007, 5(20) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/zamysleni-nad-postavenim-sester-v-ceske-spolecnosti-305670>
17. NOVÝ, Ivan a Alois SURYNEK. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2006. Manažer. ISBN 80-247-1705-0. s. 180

18. POHLOVÁ, Andrea a POHLOVÁ, Zuzana. O komunikaci a prestiži. *Sestra*, 2011, roč. 21, č. 9, s. 6-7. ISSN: 1210-0404.
19. PRINZ, Jiří. Jak se žije zdravotním bratrům. *Zdravotnické noviny* [online]. 2003,16(12), [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://zdravi.euro.cz/clanek/mlada-fronta-zdravotnicke-noviny-zdn/jak-se-zije-zdravotnim-bratrum-153279>
20. ROZSYPALOVÁ, Marie a Marta STAŇKOVÁ. *Ošetřovatelství 1/1*. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: INFORMATORIUM, 1999. ISBN 80-86073-39-4. s. 22, 23
21. ROZSYPALOVÁ, Marie, Hana SVOBODOVÁ a Marie ZVONÍČKOVÁ. *Sestry vzpomínají: příspěvek k historii ošetřovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. Sestra (Grada). ISBN 80-247-1503-1. s. 9,10
22. STAŇKOVÁ, Marta. *České ošetřovatelství 11: sestra – reprezentant profese*. 1. vyd. Brno: IDVPZ, 2002. Praktické příručky pro sestry. ISBN 80-7013-368-6. s. 13,14,17,18,20, 65
23. TUČEK, Milan. *Prestiž povolání – červen 2013: CVVM* [online]., 1-5 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/prace-prijmy-zivotni-uroven/prestiz-povolani-cerven-2013>
24. TUČEK, Milan. *Prestiž povolání - únor 2016: CVVM* [online]., 1-7 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/prace-prijmy-zivotni-uroven/prestiz-povolani-unor-2016>
25. VÉVODA, Jiří. *Motivace sester a pracovní spokojenost ve zdravotnictví*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-4732-3. s. 15
26. WEAVER, Roslyn, Yenna SALAMONSON, Jane KOCH a Debra JACKSON. Nursing on television: student perceptions of television's role in public image, recruitment and education. *Journal of Advanced Nursing* [online]. 2013, 69(12), 2635-2643 [cit. 2016-04-16].

DOI: 10.1111/jan.12148. ISSN 03092402. Dostupné z:
<http://doi.wiley.com/10.1111/jan.12148>

Seznam grafů

Graf 1 Co si představíte pod pojmem prestižní povolání?	20
Graf 2 Myslíte si, že je u nás profese Všeobecné sestry dostatečně společensky prestižní?	21
Graf 3 Kam byste na žebříčku společenské prestiže zařadili profesi Všeobecné sestry?	22
Graf 4 Myslíte si, že by k lepší společenské prestiži tohoto povolání přispělo jeho lepší finanční ohodnocení?	23
Graf 5 Myslíte si, že je práce Všeobecné sestry náročná?	24
Graf 6 Máte představu o finančním ohodnocení této profese (hrubá mzda)?	25
Graf 7 Myslíte si, že je v ČR tato profese dostatečně finančně ohodnocená? ..	26
Graf 8 Kde si myslíte, že v současné době studuje Všeobecná sestra?	27
Graf 9 Jakého nejvyššího vzdělání může podle vás Všeobecná sestra dosáhnout?	28
Graf 10 Myslíte si, že je tato profese pouze pro ženy?	29
Graf 11 Myslíte si, že je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže?	30
Graf 12 Odkud čerpáte informace o oboru Všeobecná sestra?	32
Graf 13 Sledujete filmy a seriály z lékařského prostředí?	33
Graf 14 Myslíte si, že tyto filmy a seriály vykreslují pravdu o stavu zdravotnictví?	34
Graf 15 Myslíte si, že média ovlivňují názor na tuto profesi?	35
Graf 16 Zdá se vám osobně tato profese zajímavá?	36

Seznam tabulek

Tab. 1 Co si představíte pod pojmem prestižní povolání?.....	20
Tab. 2 Kam byste na žebříčku společenské prestiže zařadili profesi Všeobecné sestry?	22
Tab. 3 Uved'te, prosím, co je podle vás náplň práce Všeobecné sestry.....	26
Tab. 4 Myslíte si, že je tato profese pouze pro ženy?	29
Tab. 5 Myslíte si, že je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže?	30
Tab. 6 V čem by podle vás byl muž – všeobecná sestra přínosný?.....	31
Tab. 7 Odkud čerpáte informace o oboru Všeobecná sestra?	32
Tab. 8 Sledujete filmy a seriály z lékařského prostředí?	33
Tab. 9 Myslíte si, že tyto filmy a seriály vykreslují pravdu o stavu zdravotnictví?	34
Tab. 10 Zdá se vám osobně tato profese zajímavá?	36
Tab. 11 Co by vás motivovalo ke studiu oboru Všeobecná sestra?	37
Tab. 12 Co by vás motivovalo ke studiu oboru Všeobecná sestra?	37
Tab. 13 Co by vás od studia odradilo?	38
Tab. 14 Co by vás od studia odradilo?	38

Seznam příloh

Příloha č. 1..... Dotazník

Příloha č. 1: Dotazník

Vážený studente,

jmenuji se Nikola Gölllová a jsem studentkou 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Provádím výzkum, který se zabývá prestiží profese Všeobecná sestra. Tento výzkum je součástí mé bakalářské práce. Chtěla bych vás požádat o pár minut času a o jeho vyplnění. Dotazník je krátký, anonymní a dobrovolný.

Předmětem mého výzkumu je vnímání profese Všeobecná sestra u studentů maturitních ročníků gymnázií – jak prestižně vnímají toto zaměstnání a jestli by tento obor případně chtěli studovat.

Velice vám děkuji za váš čas i ochotu ke spolupráci.

1. Jste:

- a) žena
- b) muž

2. Kolik je vám let?

- a) 18
- b) 19

3. Co si představíte pod slovem prestižní povolání?

- a) dobře, finančně, ohodnocené povolání
- b) povolání, které vyvolává obdiv
- c) kombinace obou odpovědí

4. Myslíte si, že je u nás profese Všeobecné sestry dostatečně společensky prestižní?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

5. Kam byste na žebříčku společenské prestiže zařadili profesi Všeobecné sestry?

- a) patří k nejprestižnějším profesím
- b) patří spíše k prestižnějším profesím
- c) patří spíše k méně prestižním profesím
- d) patří k nejméně prestižním profesím

6. Myslíte si, že je práce Všeobecné sestry náročná?

- a) ano, je náročná
- b) průměrně náročná
- c) ne, po této stránce nepatří k náročným profesím

7. Máte představu o finančním ohodnocení této profese (hrubá mzda)?

- a) 10 000 – 20 000 Kč
- b) 20 000 – 30 000 Kč
- c) více než 30 000 Kč

8. Myslíte si, že je v ČR tato profese dostatečně finančně ohodnocena?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

9. Myslíte si, že by k lepší společenské prestiži tohoto povolání přispělo jeho lepší finanční ohodnocení?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

10. Odkud čerpáte informace o oboru Všeobecná sestra?

- a) ve svém okolí mám všeobecnou sestru
- b) z internetu a médií
- c) z informačních letáků
- d) od školních poradců pro výběr povolání

11. Uveďte, prosím, co je podle vás náplní práce Všeobecné sestry.

(lze uvést více odpovědí)

- a) hygienická péče o pacienta
- b) odběry krve, aplikace injekcí, infuzí
- c) poskytování akutní péče, ovládání přístrojů, disponuje vysokou technickou zručností

12. Kde si myslíte, že v současné době studuje Všeobecná sestra?

- a) na střední škole
- b) na vyšší odborné škole
- c) na vysoké škole

13. Jakého nejvyššího vzdělání může podle vás Všeobecná sestra dosáhnout?

- a) titulu diplomovaný specialista
- b) bakalářského titulu
- c) magisterského titulu
- d) titulu doktor filozofie

14. Myslíte si, že je tato profese pouze pro ženy?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

15. Myslíte si, že je obor Všeobecná sestra vhodný pro muže?

- a) ne, muž je brán zženštile
- b) ano, muž se může uplatnit v různých oborech – JIP, ARO
- c) nevím

16. V čem by podle vás byl muž Všeobecná sestra přínosný?

(lze uvést více odpovědí)

- a) fyzickou silou – práce s těžkými pacienty
- b) rozhodností
- c) technickou zdatností
- d) muž je v rámci kolektivu méně konfliktní

17. Pokud vidíte nevýhodu muže jako Všeobecné sestry, napište, prosím, v čem podle vás spočívá:

.....

18. Sledujete filmy a seriály z lékařského prostředí?

- a) ano
- b) ne
- c) občas

19. Myslíte si, že tyto filmy či seriály vykreslují pravdu o stavu zdravotnictví?

- a) myslím, že ano
- b) myslím, že zhruba „půl na půl“
- c) myslím, že ne

20. Myslíte si, že média ovlivňují názor na tuto profesi?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

21. Zdá se vám osobně tato profese zajímavá?

- a) ano
- b) ne

22. Pokud ano, napište, prosím, čím je pro vás zajímavá:

.....

23. Co by vás motivovalo ke studiu oboru Všeobecná sestra?

- a) společenská prestiž povolání, finanční ohodnocení
- b) vnitřní motivace, provádění pečovatelské práce
- c) technická práce v kombinaci s akutním poskytováním péče
- d) uplatnění na trhu práce
- e) možnost práce v zahraničí
- f) jiné faktory (napište jaké)

.....

24. Co by vás od studia odradilo?

- a) psychická a fyzická náročnost povolání
- b) celoživotní vzdělávání
- c) finanční ohodnocení
- d) společenská prestiž tohoto povolání
- e) jiné faktory (napište jaké)

.....